

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

---

Sammanfattning

I betänkandet behandlas förslagen i budgetpropositionen för år 2002 om anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, jämte 57 motionsyrkanden. Riksdagen har den 21 november 2001 fastställt ramen för utgiftsområdet till 10 839 000 000 kr. Detta innebär en sänkning av ramen med 3 500 000 000 kr jämfört med regeringens förslag.

Utgiftsområdet omfattar 39 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande av dessa är Livsmedelspolitikområdet som omfattar i första hand verksamhet som avser jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

Regeringens förslag om medelsanvisning på anslag m.m. tillstyrks utom såvitt avser anslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* där utskottet föreslår en sänkning med 3,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag, vilket utgör en följd av riksdagens beslut att sänka ramen för utgiftsområdet. Regeringen påpekar i propositionen att utgiftstaket för år 2002 kan komma att överskridas om inte åtgärder för att motverka detta vidtas och lämnar olika förslag. I samband med riksdagens behandling av tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 föreslog miljö- och jordbruksutskottet en tidigareläggning helt eller delvis av utbetalningarna av de för år 2002 avsatta medlen för arealersättningar. Erforderligt belopp kunde enligt utskottet anvisas på tilläggsbudget för år 2001. Utskottet föreslog därför att anslaget 43:5 borde höjas med 3,5 miljarder kronor. Samtidigt föreslog utskottet att ramen för utgiftsområde 23 borde höjas med motsvarande belopp. Ersättningarna borde i enlighet härmed så långt utgiftstaket medger utbetalas år 2001. Eventuellt kvarstående ersättningsbelopp skulle kunna utbetalas så snart som möjligt i januari 2002. Finansutskottet delade miljö- och jordbruksutskottets uppfattning. Därmed kunde enligt finansutskottet utbetalningarna av de för år 2002 avsatta medlen för arealersättningar helt eller delvis tidigareläggas till år 2001. Finansutskottet påpekade därutöver att ramen för utgiftsområde 23

samtidigt borde höjas. Samtidigt anförde finansutskottet att en motsvarande justering av ramen nedåt borde ske för år 2002.

Ungefär 51 % av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och den nya strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige. Utskottet har ingen erinran mot regeringens redovisning av resultatbedömningen.

Regeringen anför i propositionen att den har för avsikt att föreslå att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att djurskyddet skall förstärkas. För att finansiera denna djurskyddsmyndighet föreslås ett nytt anslag 42:7 *Djurskyddsmyndigheten*.

I regeringsförklaringen hösten 2000 aviserades att de s.k. gödselskatterna i lämplig form skall återföras till jordbruket och att förslag skall läggas fram under riksdagsåret. Regeringen kommer inom kort att överlämna ett förslag till EG-kommissionen till hur återföringen bör ske. Återföringen år 2002 kommer att avse skatter erlagda år 2001. Huvuddelen av den återförda skatten bör användas till åtgärder för att minska växtnäringens förluster från jordbruket och miljöriskerna inom växtskyddsområdet. Regeringen föreslår i enlighet härmed ett nytt anslag 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.*

Med anledning av en motion (s) föreslår utskottet att regeringen ser över statens ansvar för skördeskador i samband med naturkatastrofer. Övriga motioner avstyrks.

I betänkandet finns 7 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Bakgrund.....	8
Utskottets överväganden	10
Skogspolitik	10
41:1 Skogsvårdsorganisationen	12
41:2 Insatser för skogsbruket	13
41:3 Internationellt skogssamarbete	14
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	15
Djurpolitik.....	15
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	18
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	18
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	20
42:4 Centrala försöksdjursnämnden	21
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	21
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.....	22
42:7 Djurskyddsmyndigheten.....	23
Livsmedelspolitik.....	24
Skördeskador m.m.....	29
43:1 Statens jordbruksverk.....	31
43:2 Statens utsädeskontroll, 43:3 Statens växtsortnämnd och 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar.....	33
43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.....	33
43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter och 43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	36
43:8 Fiskeriverket.....	36
43:9 Strukturstöd till fisket m.m., 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och 43:11 Fiskevård.....	38
43:12 Statens livsmedelsverk	38
43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	39
43:14 Livsmedelsstatistik och 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	41
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	41
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	42
Landsbygdspolitik	42
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur samt 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	45

44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	51
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	53
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	56
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	57
Samepolitik.....	59
45:1 Främjande av rennäringen m.m. och 45:2 Informations- satsning om samerna.....	60
Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20	60
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet.....	61
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning.....	64
26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	66
Reservationer	67
1. Åtgärder för skog som drabbats av svampangrepp (punkt 5)	67
2. Konkurrensförhållandena inom veterinärväsendet (punkt 6).....	67
3. Principerna för utbetalning av arealersättningar (punkt 7)	68
4. Statlig lånegaranti (punkt 8)	68
5. Djurskydd m.m. (punkt 9)	69
6. Målen om ekologisk produktion (punkt 10)	69
7. Finansiering av ekologisk forskning och utbildning vid Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet (punkt 13).....	70
Särskilda yttranden.....	71
1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	71
2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	73
3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	77
4. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	79
Bilaga 1 Förteckning över behandlade förslag	80
Propositionen.....	80
Proposition 2001/02:1 utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	80
Motionerna	83
Bilaga 2 Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	90
Bilaga 3 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2002 inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	92

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Riksdagen anvisar anslag för budgetåret 2002 under utgiftsområdet enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:1 volym 11 utgiftsområde 23 punkt 13 samt avslår motionerna 2001/02: MJ204 yrkandena 2 och 3, 2001/02: MJ321, 2001/02: MJ335, 2001/02: MJ338 yrkandena 8 och 23, 2001/02: MJ339 yrkande 11, 2001/02: MJ340 yrkandena 5 och 6, 2001/02: MJ343 yrkande 3, 2001/02: MJ396, 2001/02: MJ458, 2001/02: MJ471, 2001/02: MJ508 yrkandena 7–13, 2001/02: MJ518 yrkande 6, 2001/02: MJ520 yrkandena 7–9, 14, 17, 19 och 32, 2001/02: MJ526 yrkande 16 och 2001/02: Fi294 yrkande 21 delvis.

2. Skördeskador vid naturkatastrofer

Riksdagen godkänner vad regeringen anfört om statens ansvar för skördeskador (avsnitt 5.5.1) och tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om översyn av den närmare innebörden av statens ansvar för skördeskador i samband med naturkatastrofer. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 volym 11 utgiftsområde 23 punkt 1 och delvis motion 2001/02: MJ438 yrkande 1 samt avslår motionerna 2001/02: MJ438 yrkande 2 och 2001/02: MJ520 yrkande 10.

3. Vissa godkännanden

Riksdagen godkänner vad regeringen anfört om

- a) dispositionen av anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (avsnitt 6.7.1) och
- b) dispositionen av anslaget 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering (avsnitt 6.7.4).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 volym 11 utgiftsområde 23 punkterna 2 och 3.

4. Vissa bemyndiganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002,

- a) i fråga om ramanslaget 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 8 200 000 kr under år 2003 (avsnitt 4.8.3),
- b) i fråga om ramanslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kr efter år 2002 (avsnitt 4.8.5),
- c) låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 500 000 000 kr (avsnitt 5.8.1),

- d) i fråga om ramanslaget 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m., fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 5 100 000 000 kr under år 2003 (avsnitt 5.8.5),
- e) i fråga om ramanslaget 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kr under år 2003 (avsnitt 5.8.6),
- f) i fråga om ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 070 000 000 kr under åren 2003–2007 (avsnitt 6.7.1),
- g) i fråga om ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 500 000 000 kr under åren 2003–2007 (avsnitt 6.7.2),
- h) i fråga om ramanslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m., fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kr efter år 2002 (avsnitt 7.6.1) samt
- i) i fråga om ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 230 000 000 kr efter år 2002 (avsnitt 8.2).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 volym 11 utgiftsområde 23 punkterna 4–12.

5. Åtgärder för skog som drabbats av svampangrepp

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ204 yrkande 1 och 2001/02: MJ283.

Reservation 1 (kd, m, c)

6. Konkurrensförhållandena inom veterinärväsendet

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ207 och 2001/02:MJ309.

Reservation 2 (kd, m)

7. Principerna för utbetalning av arealersättningar

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ520 yrkande 3.

Reservation 3 (kd, m, c, fp)

8. Statlig lånegaranti

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ338 yrkande 9.

Reservation 4 (c)

9. Djurskydd m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ520 yrkandena 22 och 23.

Reservation 5 (kd)

10. Målen om ekologisk produktion

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ515 yrkande 6.

Reservation 6 (v, mp)

11. Omarrondering

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ428.

12. SLU:s institution i Alnarp

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ252.

**13. Finansiering av ekologisk forskning och utbildning vid
Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet**

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ244, 2001/02:MJ350, 2001/02: MJ381, 2001/02:MJ473 och 2001/02:MJ515 yrkande 19.

Reservation 7 (kd, v, mp, fp)

Stockholm den 22 november 2001

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulf Björklund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulf Björklund (kd), Sinikka Bohlin (s), Göte Jonsson (m), Inge Carlsson (s), Jonas Ringqvist (v), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Maria Wetterstrand (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Lars Lindblad (m) och Carina Ohlsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens och motionärernas förslag till fördelning av utgifterna m.m. under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Regeringens förslag till utgifter har utformats i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Detta förslag återfinns i bilaga 3.

Utskottet har uppvakts av representanter för Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet, Svenska Djurhälsovården, Svensk mjölk och Lantbrukarnas riksförbund samt representanter för markägare vid Emån.

I ärendet har också inkommit en skrivelse från lantbrukare verksamma i Emåns omgivning (Mörlunda).

Bakgrund

Utgiftsområdet omfattar 39 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitik som omfattar i första hand verksamhet som avser jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Statens livsmedelsverk, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet samt Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. För den av regeringen aviserade Djurskyddsmyndigheten föreslås att ett särskilt anslag inrättas. För budgetåret 2002 föreslår regeringen att sammanlagt 14 339 000 000 kr anslås för utgiftsområdet. Förslaget innebär att anslagna medel för utgiftsområdet ökar med ca 635 000 000 kr jämfört med budgetåret 2001. Ungefär 51 % av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och den nya strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige.

Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EU:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av regelverket som styr den gemensamma jordbrukspolitiken (Common Agriculture Policy – CAP). Återflödet från EU bruttoredo visas i den svenska statsbudgeten, dvs. inkomsterna från EU redovisas på inkomsttitel och motsvaras, ibland med viss tidsförskjutning, av en utgift på statsbudgetens utgiftssida.

Utgifterna inom utgiftsområdet har ökat kontinuerligt sedan Sverige blev medlem i EU och är nu mer än dubbelt så höga jämfört med åren före EU-

medlemskapet (löpande priser). Till stor del förklaras detta av att ett antal nya EU-stöd införts åren 1996–2002. Framför allt gäller detta miljöersättningar och arealstöd. Nedgången i utgifterna år 2000 är följd av en senarelagd utbetalning av arealstödet inom jordbruket.

Utskottets överväganden

Skogspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom området och avstyrker en motion (c) om ett nytt anslag för förstärkt forskning om träet och trädets möjligheter.

Propositionen

Omfattning m.m.

Politikområdet omfattar den skogspolitik som riksdagen beslutat, senast år 1993. Skogspolitiken följs upp i särskild ordning och en redovisning med eventuella förslag till justeringar görs till riksdagen vart fjärde år.

Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. I budgetpropositionen behandlas särskilt Skogsvårdsorganisationen som består av Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. Skogsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket och chefsmyndighet för de tio regionala skogsvårdsstyrelserna. På Gotland fullgör länsstyrelsen skogsvårdsstyrelsens uppgifter under en försöksperiod t.o.m. den 31 december 2002.

Skogspolitiken har två mål fastlagda av riksdagen, ett produktionsmål och ett miljömål. De båda målen skall väga lika tungt. *Produktionsmålet* är att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthållig god avkastning. Skogsproduktionens inriktning skall ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. *Miljömålet* är att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

Resultatbedömning, analys m.m.

Produktionen av svenska skogsindustriprodukter fortsatte att öka under år 2000. Exportvärdena uppgick till respektive 16, 57 och 18 miljarder kronor. Det samlade värdet av exporten var 106 miljarder kronor eller drygt 13 % av det totala exportvärdet för landet. Nettoexporten av skogsindustriprodukter uppgick till ca 83 miljarder kronor motsvarande drygt 63 % av den samlade nettoexporten. Sysselsättningen i skogsnäringen beräknas till ca 93 000 personer år 1999.

Den sammanlagda avverkningen år 2000 beräknas till ca 74 miljoner kubikmeter, en ökning med 2 miljoner kubikmeter sedan år 1999. Samtidigt uppgick importen av rundvirke och flis till 12,8 miljoner kubikmeter, en ökning med 18 % från år 1999. Importen svarade för ca 23 % av industrins råvaruanvändning. Enligt helt nya konsekvensanalyser som utförts i Skogsstyrelsens regi bör det vara möjligt att successivt öka den uthålliga årliga avverkningsnivån under den närmaste hundraårsperioden från nuvarande ca 80 miljoner kubikmeter till ca 100 miljoner kubikmeter. Även med dessa höga avverkningsnivåer kommer virkesförrådet att fortsätta öka liksom andelarna lövträd, äldre lövträdsrik skog, äldre skog och antalet gamla grova träd. Grundläggande förutsättningar är en fortsatt strävan att nå de skogspolitiska målen.

I den utvärdering av skogspolitiken som redovisades för riksdagen år 1998 konstaterades det att varken produktionsmålet eller miljömålet hade nåtts. De förändringar av lagstiftningen och de tillfälliga resursförstärkningar på sammanlagt 34 miljoner kronor som därför beslutades gäller t.o.m. innevarande budgetår. Insatsområdena är rådgivning i produktions- och miljöfrågor och tillsyn särskilt vad gäller återväxtåtgärder. Vidare gjordes ökade insatser för områdesskydd. Effekterna av dessa insatser utvärderas för närvarande och kommer att redovisas för riksdagen år 2002.

Skogsstyrelsen har redovisat hur återväxtåtgärderna har förändrats sedan mitten av 1990-talet. I den tidigare utvärderingen betonades angelägenheten av förbättrade åtgärder och en inriktning mot plantering i stället för naturlig förnygring på för den senare metoden olämpliga områden. Den senaste uppföljningen som gäller områden som avverkades år 1996 visar att 16 % av de undersökta områdena inte uppfyller de krav som ställs i skogsvårdslagen. På 11 % av de privata skogsägarnas områden hade ingen återväxtåtgärd vidtagits inom föreskriven tid. När det gäller generell naturvårdshänsyn uppfylls inte kraven i skogsvårdslagen på 18 % av områdena. De områdesskydd som administreras av Skogsvårdsorganisationen är naturvårdsavtal och biotopskydd. Totalt uppgick arealerna av dessa vid utgången av år 2000 till 10 480 respektive 4 439 ha, varav 190 respektive 1 107 ha tillkom under år 2000. Den största delen av biotoparealen var äldre naturskogsartade objekt.

Skogsbruket har på eget initiativ miljöcertifierat sitt skogsbruk i stor utsträckning. Vid utgången av år 2000 hade ca 10 miljoner ha huvudsakligen av storskogsbrukets marker certifierats enligt den s.k. FSC-standarden. Samtidigt hade ca 1,3 miljoner ha mark tillhörande småskogsbruket certifierats enligt den s.k. PEFC-standarden.

Av redovisningen framgår att väsentliga slutsatser kan dras först år 2002 sedan nästa utvärdering av skogspolitiken har redovisats. Skogsstyrelsens redovisningar för år 2000 antyder att det fortfarande inte har skett några väsentliga positiva förändringar i linje med slutsatserna av den förra utvärderingen. Stora insatser görs emellertid nu både av skogsnäringen själv och av Skogsvårdsorganisationen i syfte att nå de båda skogspolitiska målen. De förslag som regeringen har redovisat i propositionen Svenska miljömål –

delmål och åtgärdsstrategier kommer vad gäller bl.a. målet Levande skogar att ställa stora krav på engagemang från Skogsvårdsorganisationens sida. För att detta skall vara möjligt måste organisationen tillföras nya resurser för rådgivning, information, miljöövervakning och områdesskydd.

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2000 avseende Skogsvårdsorganisationen. Ekonomistyrningsverket har gett Skogsstyrelsen högsta betyg i sin EA-värdering.

Utgiftsutveckling

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende politikområdet Skogspolitik är följande (i miljoner kronor).

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
2000	2001 ¹	2001	2002	2003	2004
397	480	498	519	536	497

¹ Inklusiva beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för år 2002.

Motionen

Enligt motion MJ396 (c) bör 15 miljoner kronor anslås för ett nytt anslag benämnt Forskning om träet och träets möjlighet (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis har utskottet inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom området skogspolitik.

Genom beslut den 21 november 2002 har riksdagen fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 23 för budgetåret 2002 till 10 839 000 000 kr (bet. 2001/02:FiU1). Utgifterna inom området styrs till stor del av EG:s gemensamma regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP). Mot bakgrund härav och då det i motion MJ396 (c) yrkande 1 framförda yrkandet om ytterligare utgifter på nya anslag inte ryms inom den av riksdagen fastställda ramen avstyrks motionen i berörd del.

41:1 Skogsvårdsorganisationen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillsdelning under anslaget och avstyrker en motion (c) om resurser till Skogsstyrelsen för bekämpning av svampsjukdomen Gremmeniella.

Propositionen

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är central förvaltningsmyndighet för skogsfrågor och chefsmyndighet för skogsvårdsstyrelserna.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2002 till 290 944 000 kr. Därvid har en förstärkning på 13,6 miljoner kronor beräknats för Skogsvårdsorganisationens arbete med anledning av regeringens förslag i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130). Av dessa medel avser 3,6 miljoner kronor myndighetens centrala och regionala ansvar för miljömålet Levande skogar. Vidare har anslaget minskats med 17 miljoner kronor motsvarande resurserna för den nu utgångna treårsinsatsen för förstärkt rådgivning. Möjligheten att tillföra ytterligare medel till rådgivningen kan komma att uppstå inom det av EU medfinansierade landsbygdsprogrammet. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 302 788 000 kr respektive 308 651 000 kr.

Motionen

I motion MJ204 (c) begärs resurser till Skogsstyrelsen för inventering och rådgivning för bekämpning av svampsjukdomen Gremmeniella (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar den oro för verkningarna av svampsjukdomen Gremmeniella som kommer till uttryck i motion MJ204 (c). Enligt utskottets mening är emellertid regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget väl avvägt, och utskottet är därför inte berett att förorda ytterligare resurser i enlighet med motionens yrkande 2. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag i denna del och avstyrker motionsyrkandet. Det kan tilläggas att motioner om resurser till forskning om svampsjukdomen Gremmeniella behandlas under politikområdena Utbildning och Forskning längre fram i betänkandet.

41:2 Insatser för skogsbruket**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget och avstyrker en motion (c) om höjning av anslaget. Vidare avstyrker utskottet två motioner (m, c) om åtgärder när det gäller skog som drabbats av svampangrepp.

Propositionen

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsåtgärder. Anslaget finansierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429) och vissa natur- och kulturvårdsåtgärder. Vidare täcker

det statens kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal och försöksverksamhet med skogsmarkskalkning m.m. Anslaget finansierar sedan sin tillkomst år 1994 vissa administrationskostnader hos Skogsvårdsorganisationen. De har under år 2000 uppgått till 1 375 000 kr och får under år 2001 uppgå till 1,8 miljoner kronor.

Mot bakgrund av vad regeringen har föreslagit i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier bör extra insatser göras för biotopskydd och naturvårdsavtal under åren 2002 och 2003. Anslaget bör mot den bakgrunden räknas upp med respektive 40 och 45 miljoner kronor. För budgetåret 2004 beräknar regeringen en återgång till nuvarande anslagsnivå. Jämfört med år 2003 sker då en minskning med 20 miljoner kronor sedan treårsprogrammen för stormfällda områden och förbättrad biotopinventering m.m. upphört. Dessutom minskas anslaget för biotopskydd och naturvårdsavtal med 25 miljoner kronor.

Motionerna

Enligt motion MJ396 (c) bör anslaget höjas med 20 miljoner kronor. Medlen bör användas för plantering och skötsel av ädellövskog (yrkande 7 delvis).

I motion MJ204 (c) begärs en utredning om möjligheterna att stödja återplantering av drabbade skogsområden för skogsbrukare vars skog drabbats av svampangrepp (yrkande 1). Åtgärder med anledning av de omfattande svampangreppen på tallskog efterlyses i motion MJ283 (m). Enligt motionärerna finns behov av mer forskning och kunskap, information till myndigheter och markägare samt en översyn av ersättningsmöjligheterna.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 23 (bet. 2001/02:FiU1) avstyrker utskottet motion MJ396 (c) yrkande 7 delvis.

När det gäller förslagen i motionerna MJ204 (c) yrkande 1 och MJ283 (m) får det anses ankomma på Skogsvårdsorganisationen att inom befintliga ramar vidta de åtgärder som kan anses påkallade. Motionerna avstyrks.

41:3 Internationellt skogssamarbete

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker en motion (kd) om ytterligare resurser för skoglig kompetens vid Sveriges beskickningar utomlands.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. alleuropeiskt skogssamarbete, uppföljning av FN:s miljö- och utvecklingskonferens i Rio de Janeiro år 1992 och vissa projektkostnader och resekostnader vid deltagande i Internationella

tropiska timmerorganisationen. Regeringen har beslutat att 1 miljon kronor av anslagssparandet år 2000 skall dras in.

För budgetåret 2002 bedöms anslagsbehovet till 1 405 000 kr. För budgetåren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

Motionen

Enligt motion MJ520 (kd) bör anslaget höjas med 1 miljon kronor utöver regeringens förslag. Medlen bör avsättas för skoglig kompetens vid Sveriges beskickningar utomlands (yrkande 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen i motion MJ520 (kd) om vikten av ett aktivt svenskt agerande i internationella skogsfrågor. Samtidigt bör framhållas att regeringens strävan är att minska antalet specialtjänster inom utlandsrepresentationen. Med hänvisning härtill och till riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 23 (2001/02:FiU1) avstyrker utskottet motionen i denna del.

41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 41:4.

Djurpolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom området.

Propositionen

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur i människans tjänst samt den del av faunavården som avser viltvård.

Djurområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket (SJV) med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Centrala försöksdjursnämnden (CFN), Naturvårdsverket och Sametinget.

Djurskyddet är prioriterat. Sverige arbetar ständigt med att se över djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539) för att anpassa reglerna efter djurens behov i så stor utsträckning som möjligt.

Resultatbedömning, analys m.m.

Djursjukdomssituationen i Sverige har under år 2000 varit jämförelsevis lugn. Bekämpningsprogrammet avseende enzootisk bovin leukos (EBL) har kunna

avslutas och Sverige har av EG-kommissionen förklarats fritt från EBL. Bland sjukdomsutbrott kan särskilt nämnas att Sverige under år 2000 har haft det största utbrottet av harpest (tularemi) på många år. Fler än 400 människor insjuknade och SVA påvisade harpest på insända harar. Salmonellasituationen har varit förhållandevis lugn, men en ökning hos svin har kunnat konstateras. Frivilliga kontrollprogram avseende salmonella på nöt och svin avses inledas under år 2001. Vidare har EG-kommissionen beviljat medel för bekämpningsprogram avseende campylobacter.

I Sverige genomförde SVA en aktiv övervakning av sjukdomarna BSE och scrapie i enlighet med kommissionsbeslut från april 1998. Sverige har, mot bakgrund av nya EG-bestämmelser för år 2001, beslutat att testa 20 000 självdöda, avlivade och nödslaktade djur per år.

Veterinärsituationen i Sverige utvecklas snabbt mot sjukdomsförebyggande åtgärder. När det gäller debiterade behandlingar fortsätter dessa att minska beträffande animalieproducerande djur medan profylaxen ökar. Den totala förbrukningen av läkemedel som distribueras via foder har minskat kraftigt jämfört med år 1999, trots att en successiv minskning skett under de närmast föregående åren.

Det goda svenska djurhälsoläget har kunnat behållas under år 2000. De nya epizooti- och zoonosregler, som trädde i kraft den 1 oktober 1999, innebär en förstärkning i smittskyddsarbetet genom att djurägarens anmälningskyldighet vid misstänkt sjukdom skärps samtidigt som den enskilde djurägaren och jordbruksnäringen får ta ett större ekonomiskt ansvar för sjukdomsbekämpningen än tidigare.

Jordbruksverket rapporterar att andelen hälsokontrollerade svin visar en ökning även under år 2000 och omfattar 78 % av det totala antalet uppfödda slaktsvin. Andelen hälsokontrollerade kor ligger kvar på 87 %. I fårhälsovården ökade anslutningen till fårkontroll och fårhälsovård. I fiskhälsoprogrammet ingår, liksom under år 1999, 65 % av de fiskodlingar som har en årsproduktion över 5 ton.

Det första fabrikatet av inredd bur för värphöns har nu godkänts. Det pågår teknikprovning av nya system, vilken beräknas bli klar under år 2001. De flesta dispenser löper ut under år 2002. Av Sveriges 5 650 000 höns beräknades i början av år 2000 ca 1 450 000 höns ha funnits i system för frigående höns och fortfarande mer än 3 miljoner höns i traditionella burar. Ekologiskt hållna höns uppgår till ca 131 000. Siffrorna är emellertid osäkra.

Jordbruksverket inledde den 1 augusti 1998 ett landsomfattande transportprojekt med syfte att förbättra djurskyddet i samband med transporter av djur. Resultatet av projektet visar att de svenska djurtransporterna sköts väl. Påtagliga brister i djurskyddet under transport är ovanligt. Samtidigt visar resultatet att gällande lagstiftning inte alltid efterlevs fullständigt. För att fortsatt bistå tillsynsmyndigheterna, åtgärda påvisade brister i tillsynen av transporter och utbilda transportörer och tillsynspersonal har Jordbruksverket anställt två djurskyddsinspektörer. En av dem arbetar uteslutande med tillsyn av rentransporter jämte information och rådgivning.

Jämfört med år 1999 minskade försöksdjursanvändningen enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök under år 2000 med ca 12 000 möss medan användningen av råttor minskade med 9 000 djur. Totalt användes 289 000 djur.

CFN:s finansiella stöd till forskning har under budgetåret 2001 uppgått till 3,89 miljoner kronor till 33 forskningsprojekt. Stöden har i likhet med tidigare år främst riktats mot forskningsområden som bedömts vara särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter. CFN har även under år 2001 träffat överenskommelser med läkemedelsföretagen Astra-Zeneca och Pharmacia om finansiella stöd för CFN:s forskningsverksamhet. Överenskommelsen omfattade under år 2001 sammanlagt 1,6 miljoner kronor, en ökning med 400 000 kr jämfört med tidigare år. CFN har utfärdat bestämmelser om obligatorisk utbildning för den personal som använder försöksdjur eller på annat sätt är knuten till djurförsöksverksamheten. En följd av den utbildning som bedrivits sedan år 1992 är att personalens kompetens har höjts och kvaliteten på djuromsorgen har förbättrats.

Det svenska arbetet med djurhälsa och djurskydd innebär att principen om ett tydligt samband mellan det sätt på vilket jordbruket och djurhållningen bedrivs och kvaliteten hos de livsmedel som produceras även fortsättningsvis skall beaktas. Med slutsatserna från diskussionen om människors ansvar för de djur som nyttjas för olika ändamål kan grunden läggas för att djurskydd och djuretiska aspekter skall integreras och bli en självklar beståndsdel i den framtida jordbrukspolitiken.

Till ett etiskt ansvarsfullt förhållande till djuren hör att utveckla djurskyddet och bekämpandet av djursjukdomar. Ett problem som uppmärksammats särskilt under senare tid är vektorburna sjukdomar, dvs. sjukdomar som sprids genom att parasiter för över infektiösa ämnen till djur och människor. Nya sjukdomar kommer att föras in i Sverige och Sverige måste förbättra beredskapen och kunskaperna inom området vektorburna sjukdomar, i synnerhet som mottagligheten för infektioner ökar hos den svenska befolkningen. SVA bör ytterligare förbättra sin beredskap när det gäller vektorburna sjukdomar.

Det är också viktigt att det goda smittskyddsläget upprätthålls, vilket sker bl.a. med hjälp av bekämpande av epizootiska sjukdomar. Sverige har inte en fullgod planering av bekämpning av omfattande utbrott av epizootiska sjukdomar. Vid ett sådant utbrott ställer EU krav på en effektiv bekämpning och det är viktigt att kunna leva upp till de kraven. Jordbruksverket bör tillskapa en nationell strategi i detta avseende.

För tester enligt EU:s beslut om obligatorisk masstest och provtagning för BSE behöver Jordbruksverket tillföras ytterligare medel, utöver de 5 miljoner kronor som anslogs i 2001 års ekonomiska vårproposition. Vidare måste anslaget för testning öka.

Riksrevisionsverket har lämnat revisionsberättelser utan invändningar för SVA och CFN avseende räkenskapsåret 2000. Jordbruksverket behandlas under avsnittet om Livsmedelspolitik.

Utgiftsutveckling

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende politikområdet Djurpolitik är följande (i tusental kronor).

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
2000	2001 ¹	2001	2002	2003	2004
350 268	391 116	385 361	428 730	446 728	445 426

¹ Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för år 2002.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom området djurpolitik.

42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 42:1.

42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker en motion (kd) om sänkning av anslaget. Vidare avstyrker utskottet två motioner (m, kd) om konkurrensförhållandena inom veterinärväsendet.

Propositionen

Jordbruksverket är chefsmyndighet för distriktsveterinärorganisationen. Distriktsveterinäravdelningen ansvarar för ledning och samordning av verksamheten inom organisationen.

Länsstyrelsens uppgifter omfattar bl.a. distriktsveterinärorganisationen samt samordning av åtgärder mot djursjukdomar och brister i djurskyddet inom länen i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer.

Distriktsveterinärorganisationen skall i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringen organiserade hälsokontrollverksamheten medverka vid förebyggande åtgärder, delta i kontroll och bekämpningsprogram samt utföra officiella veterinäruppgifter.

Distriktsveterinärorganisationen finansieras till största delen av uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna, och i övrigt av anslag över statsbudgeten. Anslaget belastas av kostnader för löner, varav kostnader för jourverk-

samhet utgör en betydande del, samt för utbildning och gemensam administration för organisationen.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av jord- och skogsbrukets djur.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 87 553 000 kr för år 2002.

Motionerna

Eftersom distriktsveterinärorganisationen under flera år, med undantag av år 1999, har redovisat ett ekonomiskt överskott bör enligt motion MJ520 (kd) en besparing om 27 miljoner kronor vara rimlig utan att skadliga effekter uppstår på verksamheten (yrkande 32 delvis).

Enligt motion MJ207 (m) bör regeringen lägga fram förslag som syftar till konkurrensneutralitet mellan privatpraktiserande veterinärer och statligt anställda distriktsveterinärer (yrkande 1). En översyn bör göras av Jordbruksverkets organisation för att skilja myndighetsutövning från affärsverksamhet (yrkande 2) liksom av Jordbruksverkets praxis vad avser försäljning av och prissättning på veterinär medicin (yrkande 3). Även i motion MJ309 (kd) begärs en översyn av konkurrensförhållandena inom veterinärväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning under anslaget väl avvägt och avstyrker motion MJ520 (kd) yrkande 32 delvis.

Frågan om konkurrens mellan statliga och privatpraktiserande veterinärer är aktuell sedan Konkurrensrådet i ett yttrande i februari 2000 haft synpunkter på konkurrensförhållandena mellan de statligt anställda distriktsveterinärerna och privatpraktiserande veterinärer. Jordbruksverket tillsatte i september 1999 en arbetsgrupp bestående av representanter för alla parter i vilken man arbetar med att lösa frågor om bl.a. jourtjänstgöring och hur omfattande det offentliga åtagandet skall vara. Arbetsgruppen har lämnat en rapport under hösten 2000 och fortsätter nu med att lösa återstående problem. Enligt vad utskottet inhämtat fortskrider arbetet i mindre arbetsgrupper med representanter för verket, länsstyrelserna, LRF och Veterinärförbundet. Grupperna arbetar med de olika områden som anges i rapporten, t.ex. utbildning, jourtjänstgöring, service till avlägset boende djurägare, kvalitetssäkring och samarbetsformer för distriktsveterinärer och privatpraktiserande veterinärer. I princip varje kvartal sker avstämning med verkets ledning. Den senaste avstämningen ägde rum den 5 november 2001. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ207 (m) och MJ309 (kd) i berörda delar i den mån motionerna inte kan anses tillgodosedda.

42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker två motioner (fp) om höjning av anslaget. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för djurskyddsfrämjande åtgärder, bl.a. kostnader för provning från djurskyddssynpunkt av djurhållningssystem, inredningsdetaljer i stallar och utbildning i djurskyddstillsyn. Under anslaget anvisas också medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och till djursjukdatasystemet.

Det av EU till hälften finansierade stödet till biodlingen, totalt omfattande 3,2 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s verksamhetsår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober. Detta innebär att staten åtar sig framtida förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan beviljade anslag. Av denna anledning föreslås riksdagen att bemyndiga regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 8,2 miljoner kronor under år 2002.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 603 000 kr för år 2002.

Motionerna

För ökade resurser till länsstyrelser och andra berörda tillsynsmyndigheter för framför allt tillsyn av djurtransporter bör enligt motionerna MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis anslaget höjas med 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i motionerna Fi294 och MJ526 (båda fp) om vikten av att djurskyddslagen och andra författningar på djurskyddsområdet efterlevs. Som framgår av propositionen är djurskyddet en prioriterad fråga även för regeringen. Av propositionen framgår vidare att Jordbruksverket den 1 augusti 1998 inledde ett landsomfattande projekt i syfte att förbättra djurskyddet särskilt i samband med transporter av djur. Resultatet från projektet visar att de svenska djurtransporterna sköts väl och att påtagliga brister i djurskyddet under transport är ovanligt. Samtidigt visar resultatet att gällande lagstiftning inte alltid efterlevs fullständigt. För att fortsatt bistå tillsynsmyndigheterna, åtgärda påvisade brister i tillsynen av transporter och utbilda transportörer har Jordbruksverket anställt två djurskyddsinspektörer. En av dem arbetar uteslutande med tillsyn av rentransporter jämte information och rådgivning. Mot denna bakgrund, och då utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning väl avvägt, ansluter sig ut-

skottet till regeringens bedömning av medelsbehovet under anslaget och tillstyrker regeringens förslag i denna del. Därmed avstyrks motionerna MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis om en höjning av anslaget. Utskottet tillstyrker vidare det bemyndigande som regeringen föreslår.

42:4 Centrala försöksdjursnämnden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 42:4.

42:5 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker två motioner (m, c) om ökad medelstildelning. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Anslaget används för bekämpande och beredskap mot smittsamma husdjurssjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658) samt ersättningar till djurägare för smittskyddsutredningar med avseende på zoonosen EHEC. Vidare används anslaget för bidrag till obduktionsverksamhet samt för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller.

Sverige har tidigare beslutat att under år 2001 provta 20 000 självdöda, nödslaktade och avlivade nötkreatur för BSE. Ett EG-beslut som togs i juni 2001 innebär en utökning av testerna för svenskt vidkommande. De ökade kostnaderna för detta kan på årsbasis beräknas till ca 7 miljoner kronor respektive 1 miljon kronor.

På tilläggsbudget har föreslagits att anslaget skall tillföras 13 miljoner kronor för ökade kostnader för bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar och för utökade BSE-kontroller. För år 2002 bör medel för dessa åtgärder tas från anslagets anslagspost Bidrag till bekämpande av djursjukdomar. Denna post beräknas därmed behöva minska från 38 till 20 miljoner kronor. Till anslaget bör också överföras 16 250 000 kr som år 2001 anvisats på anslaget 43:1 för bl.a. BSE-kontroller.

Bemyndigandet för ekonomiska åtaganden bör enligt regeringen uppgå till 4 miljoner kronor år 2002.

Motionerna

I två motioner begärs höjning av anslaget. Enligt motion MJ396 (c) bör anslaget höjas med 43 miljoner kronor för att möjliggöra en bibehållen omfattning av BSE-kontrollerna och för ersättning enligt ändrade regler för produktionsbortfall vid epizootiutbrott (yrkande 7 delvis). Regeringens förslag att de ökade kostnaderna för BSE-kontrollen skall finansieras under anslaget skulle enligt motion MJ508 (m) inverka menligt på bekämpandet av övriga smittsamma husdjursjukdomar. Anslaget bör därför höjas med 18 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet erinra om den epizootilag (1999:657) som riksdagen antog våren 1999 (prop. 1998/99:88, bet. 1998/99:MJU9). I sammanhanget avsåg riksdagen en motion (c) om ändring i ersättningsreglerna i enlighet med motion MJ396 (c). Mot bakgrund av gällande lagstiftning och med hänsyn till bl.a. det ökade medelsbehovet för utökad BSE-kontroll finner utskottet regeringens bedömning av medelsbehovet under anslaget 42:5 väl avvägd och tillstyrker regeringens förslag i denna del. Utskottet förutsätter att regeringen inom ramen för disponerade medel söker en lösning vad gäller övriga smittsamma husdjursjukdomar. Därmed avstyrker utskottet motionerna MJ396 (c) yrkande 7 delvis och MJ508 (m) yrkande 7. Utskottet tillstyrker även det bemyndigande som regeringen föreslår.

42:6 Ersättningar för viltskador m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker en motion (m) om minskning av anslaget.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada.

I proposition 2000/01:57 om en sammanhållen rovdjurspolitik föreslogs ett reformerat ersättningssystem för skador på rennäringsdjur. Riksdagen godtog huvudsakligen vad regeringen anfört (bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Med anledning av riksdagens beslut kommer regeringen att utfärda en särskild viltskadeförordning.

Regeringen bedömer att 44 miljoner kronor bör anvisas för skador på rennäringsdjur, 3 miljoner kronor för samebyarnas kostnader för inventering av rovdjur samt 36 miljoner kronor för bidrag för att förebygga skador på annat än ren och för att ersätta inträffad sådan skada. För åren 2002 och 2003 finansieras ökningen av anslaget genom en överföring av 13 miljoner kronor från anslaget 34:1 *Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk*

hållbarhet (utg.omr. 18). Från anslaget bör också övergångsvis finansieras kostnader vid länsstyrelserna för övervakning av jaktbrott.

Regeringen bedömer således anslagsbehovet till 83 000 000 kr för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat.

Motionen

Enligt motion MJ508 (m) bör anslaget minskas med 23 miljoner kronor (yrkande 8). Motionärerna anser att jaktinstrumentet i högre utsträckning bör användas för att begränsa viltskador.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet vid flera tidigare tillfällen uttalat bör det vara balans mellan vildlevande arter. I 4 § jaktlagen (1987:259) stadgas bl.a. att viltet skall vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som förekommer naturligt i landet, dels att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammen. Utskottet är väl medvetet om att skador på tamdjur orsakade av rovdjur har ökat, liksom kostnaderna för annan skada av vilt. I sammanhanget vill utskottet erinra om riksdagens behandling våren 2001 av regeringens proposition om en sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9) där utskottet anslöt sig till regeringens bedömning att ett författningsreglerat ersättningssystem för skador på rennäringen av rovdjur skall införas. Med anledning av motioner (s, m, v, kd, c, mp) föreslog utskottet att den i propositionen förordade differentieringen av ersättningen för rovdjursskador i vissa delar av renskötselområdet tills vidare inte skall genomföras och att den tidigare möjligheten till ersättning för skador på människa orsakade av björn snarast bör återinföras. Av budgetpropositionen framgår att regeringen med anledning härav har för avsikt att utfärda en särskild viltskadeförordning. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget och avstyrker därmed motion MJ508 (m) yrkande 8.

42:7 Djurskyddsmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker två motioner (m, c) om minskning av anslaget.

Propositionen

För att möta de senaste årens ökande intresse och engagemang i djurskyddsfrågor från såväl enskilda människor som organisationer och för att utreda hur djurskyddet skall organiseras i Sverige tillsatte regeringen den 19 april 2000 utredningen Hur djurskyddet skall vara organiserat (dir. 2000:31). Uppdraget redovisades den 30 november 2000 i betänkandet Ett förbättrat djurskydd

(SOU 2000:108). När remissbehandlingen av betänkandets förslag är avslutad kommer regeringen att lägga fram en proposition om inrättande av en särskild djurskyddsmyndighet för att djurskyddet därigenom skall förstärkas och ytterligare fokus skall kunna läggas på djurskydds- och djurhälsofrågor. Anslaget skall användas för att finansiera denna djurskyddsmyndighet.

I 2001 års ekonomiska vårproposition beräknades ett medelsbehov om 13 miljoner kronor för år 2001 och 20 miljoner kronor vardera för åren 2002 och 2003.

Motionerna

Enligt motion MJ396 (c) bör anslaget minskas med 13 miljoner kronor. Motionärerna anser det tveksamt om en ny myndighet är bästa sättet att förbättra djurskyddet. Resurserna bör i stället tillföras Jordbruksverket som förstärkning av verkets arbete med djurskyddsfrågor (yrkande 7 delvis). Även i motion MJ508 (m) begärs en sänkning med 13 miljoner kronor eftersom det enligt motionärerna inte finns behov av en särskild djurskyddsmyndighet. Av dessa medel bör 5 miljoner kronor tillföras Jordbruksverket för förbättrat djurskydd och 3 miljoner kronor användas för förstärkt livsmedelstillsyn vid Livsmedelsverket (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Våren 2001 anslöt sig utskottet till regeringens bedömning när det gällde tillkommande medelsbehov för en ny myndighetsorganisation för djurskyddet (bet. 2000/01:FiU20, yttr. 2000/01:MJU1y). Utskottet vidhåller sitt ställningstagande och tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget. Därmed avstyrks motionerna MJ396 (c) yrkande 7 delvis och MJ508 (m) yrkande 9.

Livsmedelspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten under politikområdet. Utskottet avstyrker motionsyrkanden om att inrätta nya anslag (kd, c).

Propositionen

Omfattning

Till politikområdet hör verksamheter hänförliga till EU:s gemensamma jordbrukspolitik, med undantag för verksamhet hänförlig till rådets förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utvecklingen av landsbygden och därmed sammanhängande verksamhet, EU:s gemensamma fiskeripolitik samt verksamheter tillhörande området säkra livsmedel. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till vissa delar, främst vad gäller delar av området säkra livsmedel, baserade på nationella beslut.

Verksamhetsområdena omfattar vegetabilie- och animalieproduktion, trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, konsumentfrämjande åtgärder på livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruksadministration, fiskeriadministration m.m. Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket och Statens livsmedelsverk. Andra myndigheter inom politikområdet är Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd samt Livsmedelsekonomiska institutet. Dessutom verkar länsstyrelserna och kustbevakningen inom politikområdet.

Övrigt internationellt arbete inom jordbruks- och fiskeområdena avser främst verksamheten inom Förenta nationernas jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), OECD samt regionala organ och nordiskt samarbete.

Målet för politikområdet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion.

Resultatbedömning

Den totala produktionsvolymen för jordbruket i fasta priser steg år 2000 till 40,2 miljarder kronor vilket var en ökning med 200 miljoner kronor jämfört med år 1999. Animalier står för 21,4 miljarder kronor och vegetabilier för 18,8 miljarder av den totala produktionsvolymen. Jordbrukets totala intäkter i löpande priser minskade från 42,3 miljarder kronor år 1999 till 42,2 miljarder kronor år 2000 där direktstöden utgör 16 % av intäkterna. Jordbrukets totala kostnader minskade från 37,9 miljarder kronor 1999 till 37,8 miljarder kronor år 2000 vilket innebär att driftsöverskottet under år 2000 uppgick till 4,4 miljarder kronor precis som år 1999.

Den genomsnittliga storleken på jordbruksföretagen mätt i åkermark har ökat från 23 till 35 hektar mellan åren 1975 och 2000. Inom EU är situationen likartad där några medlemsstater ökat relativt sett mer än andra. Medelantalet kor per mjölkföretag ökade i Sverige under samma period från 9 till 32 kor. Utvecklingen har i genomsnitt varit densamma för de nio länder som var medlemmar i EG år 1975.

Inom jordbruksadministrationen har pågått ett intensivt arbete med att effektivisera verksamheten och införa de nya datasystemen m.m. som föranleds av förändringar i stödgivningen. Samtidigt har detta lett till att arbetet med s.k. återkrav inte fungerat tillfredsställande. Jordbruksverket har emellertid givits högsta betyg i Ekonomistyrningsverkets EA-värdering för år 2000.

Den särskilde utredaren överlämnade den 22 maj 2001 sin rapport Effektivare jordbruksadministration – koncentration och samverkan (Fi 2001/2357). I rapporten har utredaren presenterat två alternativ till en effektivare hantering av jordbruksadministrationen. I det första alternativet lämnas i enlighet med direktiven till utredaren ett förslag om en koncentration av administrationen av jordbrukarstöden till nio länsstyrelser. Det andra alternativet handlar om en formaliserad samordning av administrationen. Regeringen har under utgiftsområde 18, politikområdet Regional samhällsorganisation, redovisat sina ställningstaganden till utredarens förslag i dessa delar.

Utredaren redovisar också en av Jordbruksverket och länsstyrelserna gemensamt framtagna förteckning över de utvecklingsprojekt inom IT-området som tillsammans skulle utgöra ett förbättrat handläggnings- och kontrollsystem inom stödadministrationen. Flera åtgärder bör enligt myndigheterna vidtas under de närmaste åren varvid relativt stora investeringar krävs. Sammanlagt har dessa kostnader beräknats till drygt 100 miljoner kronor. Besparingarna beräknas till drygt 40 miljoner kronor per år när åtgärderna får full effekt. Besparingarna är hänförliga i första hand till länsstyrelserna, men också till Jordbruksverket. För att kunna genomföra åtgärderna bör Jordbruksverket få disponera en låneram på 100 miljoner kronor.

Regeringen anser att arbetet bör bedrivas så att en koncentration av djurbi-dragshanteringen till Jordbruksverket kan genomföras fr.o.m. år 2003 under förutsättning att de besparingar som myndigheterna pekat på kan uppnås. Besparingarna som dessa åtgärder medför uppstår inte omedelbart och myndigheterna kommer att få ökade kostnader på grund av räntor och amorteringar för investeringarna som behöver genomföras. En gradvis avtrappning av nu tillförda resurser bör därför ske.

Inom det fiskeripolitiska området har utgångspunkten för beslut inom resursförvaltningen varit försiktighetsprincipen. Tekniska bevarandeåtgärder avser exempelvis redskapsbegränsningar, maskstorleksbestämmelser och minimimått på fångad fisk. De effekter som uppnåtts inom vissa fiskerier av införda regler är bl.a. en större flexibilitet i fisket samtidigt med en väsentlig förbättring i skyddet av ung icke lekmogen fisk. Dessutom innebär det en fördel för fisket genom att en omfattande hantering av undermålig fisk undviks.

Fiskerikommissionen för Östersjön beslutade år 1997 om en internationell aktionsplan för den vilda östersjöaxen. Genomförandet av planen har bidragit till att den naturliga produktionen av lax har ökat kraftigt i flera av vildlaxälvarna.

Under de senaste åren har uppfyllelsen av målet att beslutade fångstkvoter inte skall överskridas förbättrats avsevärt. Genom målinriktade insatser har antalet överskridna kvoter minskat från elva kvoter år 1995 till att endast en kvot preliminärt överskridits för år 2000. Vidare har kontrollens förbättringar bidragit till att problemet med ifrågasatt fångstrapportering i vissa områden i Öresund upphört.

Beståndssituationen för flera av de för Sverige viktigaste arterna är i dag utanför biologiskt säkra gränser. Vidtagna åtgärder såsom långsiktiga förvaltningsplaner, tekniska regleringar och kvotminskningar för att bestånden skall återhämta sig kommer att begränsa fisket under den närmaste framtiden. Dessa åtgärder är dock endast en del av vad som krävs för att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling. Orsaken till fiskbeståndens status kan i stor utsträckning relateras till för stora uttag av fisk och till miljösituationen. Minimeringen av föroreningskällor såsom miljögifter och orsaker till övergödning är avgörande. Den pågående processen, inom såväl Sverige som EU, med integrering av miljö- och fiskefrågor kommer att få stor betydelse. Kraven på forskningen ökar mot bakgrund av ett ökat behov av kunskap om tvärsektor-

ella samband. Dessa samband avser såväl biologiska som ekonomiska och sociala faktorer. Regeringen föreslår därför att Fiskeriverket tillförs ytterligare medel för att kunna genomföra det av gemenskapen beslutade programmet för insamling av uppgifter av betydelse för fiskeripolitiken.

För att anpassa fiskeflottan till tillgängliga resurser är det troligt att den minskning som skett av fiskeflottans totala kapacitet kommer att fortsätta.

Nyrekryteringen till fiskarkåren är ett problem. Samtidigt som antalet yrkesfiskare minskar har medelåldern successivt ökat. År 2000 var medelåldern 49 år. En förbättrad beståndssituation och ökad lönsamhet samt förbättrade utbildningsmöjligheter och en ökad säkerhet av arbetsmiljön ombord kan göra yrket mer attraktivt och därmed främja en utveckling av näringen samt skapa fortsatta sysselsättningsmöjligheter i kustsamhällen.

Svenskt vattenbruk har ett högt tekniskt kunnande, miljömedvetenhet och lyhördhet för marknadsmässiga krav och förväntningar. Det finns också exempel på negativ miljöpåverkan av vattenbruk. Inom Regeringskansliet bereds en arbetsgruppsrapport om det svenska vattenbrukets framtid.

Livsmedelsverket genomförde under år 2000 en omfattande omorganisation, som man på sikt räknar med kommer att medföra att verksamheten blir effektivare och tydligare. Dessvärre har Livsmedelsverket under år 2000 inte helt kunnat genomföra all planerad verksamhet. Detta gäller exempelvis stödet till kommunerna som inte givits i tillräckligt hög omfattning.

Livsmedelsverkets trovärdighet är mycket hög och medierna citerar gärna material och uttalanden från Livsmedelsverket. Åtskilliga konsumenter vänder sig också direkt till Livsmedelsverket för att få korrekt och neutral information. Regeringen anser därför att Livsmedelsverket i hög grad bidrar till att uppfylla målet för politikområdet.

Livsmedelsverkets inledande undersökningar av GMO i livsmedel antyder att det finns brister i märkningen av produkter som innehåller GMO. Därför finns det behov av att utöka kontrollen av GMO-livsmedel.

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2000 avseende Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd. Riksrevisionsverket har en invändning avseende Fiskeriverket rörande en felaktig redovisning mot anslagsredovisningens inkomsttitel. I övrigt anser RRV att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande. Fiskeriverket har redovisat de åtgärder som vidtagits med anledning av invändningen.

Den beräknade utgiftsutvecklingen på politikområdet Livsmedelspolitik är följande (i tusental kronor och löpande priser).

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
2000	2001 ¹	2001	2002	2003	2004
3 296 394	7 652 717	6 829 848	7 765 221	7 731 874	7 745 065

¹Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

Motioner

I motion MJ396 (c) föreslås att riksdagen inrättar ett nytt anslag för Forskning och utveckling inom livsmedelssektorn (yrkande 2). För detta ändamål anvisas 100 000 000 kr (yrkande 7 delvis). Vidare föreslås att ett fyraårsprogram för Exportfrämjande åtgärder inrättas såsom ett nytt anslag (yrkande 4). Här för bör enligt motionen anslås 30 000 000 kr (yrkande 7 delvis). Riksdagen bör vidare inrätta ett anslag för Stödprogram för strukturomvandling av växt-husnäringen (yrkande 5). Till ett sådant anslag anser motionärerna bör föras 8 000 000 kr (yrkande 7 delvis). Slutligen föreslår motionärerna att riksdagen inrättar ett anslag för Kollektiv resurs för trädgårdsbranschen (yrkande 6) genom att tillföra 15 000 000 kr (yrkande 7 delvis). Kristdemokraterna föreslår i motion MJ520 (kd) inrättande av ett nytt anslag för Informationscentrum för bioteknik (yrkande 19). Till detta anslag bör enligt motionärerna 2 000 000 kr föras (yrkande 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har genom beslut den 21 november 2001 fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 23 för budgetåret 2002 till 10 839 000 000 kr. Som utskottet återkommer till innebär beslutet en sänkning av ramen för år 2002 med 3,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Anledningen härtill är att riksdagen beslutat att höja anslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* samt ramen för budgetåret 2001 i syfte att möjliggöra en tidigareläggning av utbetalningar av arealstöd (bet. 2001/02:FiU11). Såsom regeringen påpekar finansieras mer än hälften av utgifterna från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör bl.a. strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige. Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EG:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP). Mot bakgrund av det anförda och då det i motionerna MJ396 (c) yrkandena 2, 4–6 och 7 delvis samt MJ520 (kd) yrkandena 19 och 32 delvis framförda yrkandena om ytterligare utgifter på nya anslag inte ryms inom den av riksdagen fastställda ramen avstyrks dessa.

Skördeskador m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att samma regler skall gälla statens ansvar för skördeskador vid odlingar av trädgårdsgrödor och jordbruksgrödor. Med anledning av ett motionsyrkande (s) föreslår utskottet att regeringen ser över den närmare omfattningen av statens ansvar för skördeskador i samband med naturkatastrofer. Övriga motionsyrkanden (s, kd) i ämnet avstyrks.

Propositionen

Regeringen föreslår att samma regler skall gälla avseende statens ansvar för skördeskador vid odlingar av trädgårdsgrödor och jordbruksgrödor.

Som skäl härför anger regeringen att staten genom åren har tagit på sig en del av den ekonomiska risken för skördeskador till följd av onormala väderleksbetingelser. I början av 1960-talet infördes ett permanent skördeskadeskydd för spannmål, vallgrödor, potatis, oljeväxter och sockerbeter (prop. 1961:94, JoU22, rskr. 267). Detta skördeskadeskydd övertogs fr.o.m. år 1988 av Stiftelsen Skördeskadeskyddet (med Lantbrukarnas riksförbund som huvudman), men kom efter riksdagsbeslut att upphöra år 1994 (prop. 1993/94:236, bet. 1993/94:JoU26, rskr. 1993/94:326). Under åren 1988 till 1993 utbetalades i genomsnitt ca 80 miljoner kronor per år från stiftelsen.

Trädgårdsgrödor omfattades inte av skördeskadeskyddet. Skördeskadedrabbade trädgårdsföretag har emellertid haft möjlighet att hos regeringen söka behovsprövade kontantbidrag på grund av naturolyckor (prop. 1983/84:6, BoU6, rskr. 41). Granskningen av enskilda ansökningar har varit omfattande och bedömningen har generellt varit mycket restriktiv. Ingen ersättning till trädgårdsodlare har beviljats av regeringen sedan år 1992.

Samhället har fortfarande ett övergripande ansvar för omfattande skördebortfall till följd av naturkatastrofer. Då Stiftelsen Skördeskadeskyddet övertog ansvaret för skördeskadeersättningar uttalades:

Staten bör följaktligen ha kvar ett övergripande ansvar för katastrofartade skador på skörden. Överenskommelsen med LRF innebär också att staten även i fortsättningen skall ha ett övergripande ansvar vid skördeskador av naturkatastrofkaraktär som drabbar stora områden (prop. 1987/88:74, bet. 1987/88:JoU16, rskr. 1987/88:130).

Regeringen har sedan avvecklandet av skördeskadeskyddet mottagit ansökningar från enskilda företag och intresseorganisationer om statlig ersättning för skördeskador vid ett flertal tillfällen, bl.a. åren 1998 och 2000, då skördebortfallen i vissa delar av landet var påtagliga. Regeringen bedömde att de skördebortfall som uppkom nämnda år inte gav upphov till statligt ansvar.

Jordbruks- och trädgårdsgrödor omfattas av skilda stödordningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken, varför de har olika ekonomisk sårbarhet vid skördebortfall. För jordbruksgrödorna utgör arealersättningsystemet en bas.

Regeringen anser att varje näring och produktionsgren i mesta möjliga mån skall bära sina produktionskostnader. Jordbruks- och trädgårdsföretag måste ta med i beräkningen att variation i pris och i avkastning är vanligt förekommande, inte minst när det gäller grödor, såsom trädgårdsgrödor och potatis, vilka inte har fastställda interventionspriser. Skattesystemet ger också ökad möjlighet att utjämna inkomsterna mellan åren.

Det är regeringens uppfattning att staten även fortsättningsvis bör ha ett övergripande ansvar vid skördebeskador av naturkatastrofkaraktär som drabbar stora områden. Regeringen finner emellertid att systemet för ersättning vid naturolyckor i trädgårdsodlingar inte är praktiskt användbart, utan bör avvecklas. Staten bör ha samma ansvar för skördebortfall i odlingar av trädgårdsgrödor som när det gäller jordbruksgrödor, dvs. skadorna skall vara av naturkatastrofkaraktär och drabba stora områden.

Inom EU har under senare tid en diskussion om jordbrukets möjligheter till att hantera risker – bl.a. skörde- och prisvariationer – inletts. Kommissionen analyserar för närvarande frågan.

Motionerna

Motionärerna till motion MJ438 (s) uttrycker tillfredsställelse med att regeringen i propositionen slår fast att staten även fortsättningsvis bör ha ett övergripande ansvar vid skördebeskador. Motionärerna efterlyser emellertid den närmare innebörden av vad regeringen menar med att stödet endast gäller för stora områden som drabbats (yrkande 1). Motionärerna anser vidare att det behövs former och ekonomisk beredskap för skördeskadeskyddet (yrkande 2). I motion MJ520 (kd) ifrågasätts om det är de enskilda företagen som skall bära förlusterna när väderleksrelaterade katastrofsituationer uppstår. Det finns enligt motionärerna anledning att närmare utreda förutsättningarna för skördeskadeskydd genom försäkringslösningar eller andra modeller. Regeringen bör därför genomföra en utredning av dessa frågor och återkomma till riksdagen med förslag (yrkande 10). Motionärerna anser att medel tills vidare bör anslås på ett nytt anslag Ersättning vid skördebeskador med 15 000 000 kr (yrkande 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens överväganden om att samma regler skall gälla för statens ansvar för skördebeskador vid odlingar av trädgårdsgrödor och jordbruksgrödor. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag i denna del.

När det gäller frågan om omfattningen av det statliga ansvaret för skördebeskador som tas upp i motion MJ438 (s) yrkande 1 vill utskottet anföra följande. Inom den gemensamma jordbrukspolitiken omfattas inte jordbruks- och trädgårdsgrödor av samma stödordningar. Sårbarheten vid bortfall av skördar är därför olika. Utskottet delar regeringens uppfattning att näringarna som huvudregel skall bära sina egna kostnader även när det gäller väderleksrelaterade bortfall av skördar. Företagen måste ta med i beräkningen att pris och avkastning varierar. Skattesystemet möjliggör dessutom en utjämning av

inkomsterna mellan olika år. Som regeringen påpekar bör dock staten även fortsättningsvis ha ett övergripande ansvar för skördebortfall till följd av naturkatastrofliknande händelser, och ansvaret bör vara detsamma vid skördebortfall såväl i odlingar av trädgårdsgrödor som jordbruksgrödor. Frågan om statlig ersättning för katastrofartade skördeskador har varit föremål för regeringens prövning bl.a. åren 1998 och 2000. Trots att det rörde sig om betydande skador ansåg regeringen inte i något fall att bortfallen givit upphov till statligt ansvar. I likhet med vad som anförs i motionen anser utskottet att det föreligger en viss osäkerhet om avgränsningen av det statliga ansvaret för skördebortfall till följd av naturkatastrofliknande händelser. Det vore ur flera synpunkter värdefullt om närmare klarhet kunde vinnas om omfattningen av det statliga ansvaret härför. Enligt utskottet bör regeringen därför närmare se över frågan om omfattningen av statens ansvar för skördebortfall till följd av naturkatastrofer. Vad utskottet anfört med anledning av motion MJ438 (s) yrkande 1 bör ges regeringen till känna. Utskottet anser sig inte berett att föreslå riksdagen några uttalanden med anledning av motionen i övrigt.

Det mer allmänna skördeskadeskyddet för vissa jordbruksgrödor som infördes på 1960-talet upphörde genom riksdagens beslut år 1994 och regeringen föreslår nu att systemet med möjlighet för skördeskadedrabbade trädgårdsföretag att hos regeringen söka behovsprövade kontantbidrag på grund av naturolyckor bör avvecklas. I dessa delar har utskottet som anförts ingen annan uppfattning än regeringen. Mot bakgrund härav anser utskottet att riksdagen inte bör vidtaga några åtgärder med anledning av motion MJ520 (kd) yrkandena 10 och 32 delvis. Det i motionen framförda yrkandet om ytterligare utgifter på nytt anslag ryms för övrigt inte inom den av riksdagen fastställda ramen.

43:1 Statens jordbruksverk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker motionsyrkanden om annan medelstildelning (m, kd, c, fp). Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Jordbruksverkets mål inom politikområdet livsmedelspolitik är att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Jordbruksverket skall medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella sanktioner undviks. Av detta följer bl.a. att Jordbruksverket har ansvaret som utbetalningsställe och är fondkoordinator för EU-stöden. Från och med budgetåret 2001 är djurregistren för nöt och gris ett eget resultatområde.

Eftersom utbetalningar i EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5,5 miljarder kronor för år 2002. För att bl.a. kunna vidta åtgärder inom IT-området som kommer att leda till ett förbättrat handläggnings- och kontrollsystem inom stödadministrationen bör Jordbruksverket få disponera en låneram på 100 miljoner kronor.

Under anslaget har tidigare anvisats särskilda medel för BSE-kontroller m.m. Dessa medel, som uppgår till 16,15 miljoner kronor, bör anvisas under anslaget 42:5. Verket skall vidare till följd av myndighetens ansvar få miljö-kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap i enlighet med miljömålspropositionens (prop. 2000/01:130) förslag fr.o.m. år 2002 årligen tillföras 0,6 miljoner kronor. Därutöver skall för verkets arbete med utveckling av program för växtgenetiska resurser ytterligare 8,5 miljoner kronor tillföras år 2004. För Jordbruksverkets kostnader för Tullverkets kontroll av livsmedel som kan erhålla exportbidrag har beräknats sammanlagt 12,5 miljoner kronor.

Regeringen kommer senare att pröva frågan om införande av avgifter vid ansökan om exportbidrag. Regeringen redovisar under anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* förslag till åtgärder för den ekologiska produktionen. För att främja utvecklingen av ekologiskt lantbruk anslås 23 000 000 kr år 2002 som fördelas på 5 000 000 kr till marknadsanalyser och statistik, 10 000 000 kr till marknadsfrämjande åtgärder, 5 000 000 kr för ökad användning av ekologiska livsmedel inom storhushåll och offentlig sektor och 3 000 000 kr till ekologiska lantbruksorganisationer. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 310 104 000 kr för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 294 146 000 respektive 308 680 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ396 (c) bör det befintliga arbetet med djurskydd förstärkas. Centerpartiet anslår därför 8 000 000 kr utöver regeringens förslag (yrkande 7 delvis). I motion MJ508 (m) anförs att Jordbruksverket enligt regeringens förslag erhåller 23 000 000 kr för år 2002 för att användas bl.a. till att främja användningen av ekologiska livsmedel inom storhushåll och offentlig sektor. Motionärerna anser att det inte är statens uppgift att marknadsföra och stimulera konsumtion av en viss typ av livsmedel. De föreslår därför att anslaget minskas med 23 000 000 kr. Emellertid anser motionärerna att djurskyddstillsynen bör förstärkas och föreslår att ytterligare 5 000 000 kr anslås härtill. Sammantaget föreslås i motionen att anslaget till Jordbruksverket minskas med 18 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 10). I motion MJ343 (m) anförs att det måste vara efterfrågan på marknaden som avgör huruvida produktionen skall ske inom ramen för ekologisk eller konventionell odling och inte politiska beslut. Motionärerna avvisar därför den av regeringen aviserade engångsvisa förstärkningen av anslaget till Jordbruksverket (yrkande 3). Enligt motion MJ520 (kd) har Jordbruksverket möjligheter att rationalisera och minska sin byråkrati genom effektiviseringar, exempelvis genom enkla clearingsystem. Anslaget bör därför sänkas med 54 000 000 kr i

förhållande till regeringens förslag (yrkande 32 delvis). I motionerna MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis föreslås att anslaget reduceras med 100 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Jordbruksverket har ett samlat sektorsansvar för bl.a. jordbruks- och trädgårdsnäring och är chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer. Verksamheten är i hög grad inriktad på tillämpning av EU:s regleringar och stödssystem. Jordbruksverket skall arbeta för ett rikt och varierat odlingslandskap med biologisk mångfald och verka för att miljöbelastningen från jordbruket blir så liten som möjligt. En viktig uppgift är att verka för ett gott hälsotillstånd bland husdjuren genom högt ställda djurskyddskrav och en rikstäckande djursjukvård genom distriktsveterinärorganisationen. Som regeringen påpekar i resultatredovisningen pågår inom Jordbruksverket ett intensivt arbete med att effektivisera verksamheten och med att införa de nya datasystemen m.m. som föranleds av förändringar i stödgivningen. Verket har därvid erhållit högsta betyg i Ekonomistyrningsverkets EA-värdering för år 2000. Jordbruksverket erhåller dessutom ansvar för miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap i enlighet med miljömålspropositionens (prop. 2000/01:130) förslag från och med år 2002. Med det anförda ansluter sig utskottet till regeringens bedömning av medelsbehovet under anslaget 43:1 och tillstyrker regeringens förslag. De motionsyrkanden som framförs om större eller mindre besparingar på Jordbruksverkets anslag grundas inte på någon mer ingående eller sakligt motiverad analys av vilka verksamheter och uppgifter som skall reduceras med verkan redan under budgetåret 2002. Därmed avstyrks motionerna MJ343 (m) yrkande 3, MJ396 (c) yrkande 7 delvis, MJ508 (m) yrkande 10, MJ520 (kd) yrkande 32 delvis, MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis. Utskottet redovisar närmare sitt ställningstagande i frågor om ekologisk odling under anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket*.

43:2 Statens utsädeskontroll, 43:3 Statens växtsortnämnd och 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen 43:2–43:4.

43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår med hänvisning till riksdagens beslut att sänka ramen för utgiftsområdet för år 2002, som en följd av ett tidigare-

läggande av utbetalningen av arealersättningar till år 2001, att anslaget 43:5 minskas med 3,5 miljarder kronor i förhållande till regeringens förslag. Utskottet instämmer i vad regeringen anför i övrigt. Vidare avstyrker utskottet motionsyrkande om statlig lånegaranti (c) och om principerna för utbetalning av arealersättningar (kd). Slutligen tillstyrker utskottet regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag m.m. Anslaget är obligatoriskt för alla medlemsländer inom EU och finansieras helt ifrån EG-budgeten. Arealersättning lämnas för odling av spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin, gräsensilage och areal uttagen ur produktion. Vidare finns arealbaserade ersättningssystem för bl.a. spånadslin, vicker m.m. Ett villkor för ersättning är att åkermark tas ur livsmedels- eller foderproduktion. För åren 1999, 2000 och 2001 gällde att 10 % skulle tas ur produktion. Det totala bidraget är begränsat till en maximiareal, kallad basareal. För svenskt vidkommande uppgår basarealen till drygt 1,73 miljoner hektar.

Djurbidrag lämnas för am- och dikor, handjur av nöt, tackor och getter samt för slaktbidrag av storboskap och kalvar.

Utöver bidragen per djur betalas extensifieringsbidrag ut till producenter av handjur och am- och dikor om djurtätheten var högst 1,4 djurenheter per hektar. Sverige har dessutom tilldelats en summa pengar, ett s.k. nationellt kuvert, som skall fördelas efter medlemsstatens eget val. Det har beslutats att detta belopp, som uppgår till 26,6 miljoner kronor och som avser år 2000, skall lämnas som ett tilläggsbelopp till slaktbidraget. För år 2001 är beloppet 53 miljoner kronor.

Det agromonetära systemet innehåller regler om kompensation då valutakursförändringar leder till lägre stödbelopp i nationell valuta. Detta inträffade för arealersättningar både den 1 juli 1998, 1999 och 2000, för djurbidrag den 1 januari 2000 och för märkbar revalvering den 1 januari 2001. Detta innebär att agromonetära kompensationsstöd, som finansieras av EU-budgeten, kan beviljas under tre år. Kompensationsstödet är uppdelat i tre delbetalningar där den andra och tredje delbetalningen kan reduceras eller utebli helt beroende på hur valutakursförhållandet mellan kronan och euron utvecklas.

Med hänsyn till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att avseende ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* godkänna stöd som innebär utgifter på högst 5,1 miljarder kronor under år 2003.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för 2002 till 5 407 000 kr. För åren 2003 och 2004 beräknas behovet vara oförändrat.

Motionerna

Enligt motion MJ338 (c) finns det anledning att verka för att jordbruket inte skall drabbas negativt på grund av att utbetalningarna av arealstöd senarelägs. En statlig lånegaranti bör utfärdas för jordbrukare som på grund av försenade utbetalningar av arealersättningen får likviditetsproblem (yrkande 9). Kristdemokraterna anför i motion MJ520 (kd) att regeringens tidigare åtgärd att i syfte att hålla utgifterna inom taket senarelägga utbetalningen av arealersättningarna över årsskiftet är oansvarigt. Efter riksdagens tillkännagivande i samband med budgeten för innevarande år har regeringen kompenserat lantbruksföretagen för de försenade utbetalningarna. Trots denna kompensation innebär det bekymmer för lantbrukarna som måste låna för att klara likviditeten före årsskiftet. Det är endast Sverige bland EU:s länder som valt denna anmärkningsvärda senareläggning. Effekten blir ytterligare urholkad konkurrenskraft för svenska bönder. Kristdemokraterna kräver en justering i den framtida budgethanteringen så att ersättningarna betalas ut i november (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

I propositionen (volym 1) redovisar regeringen sina politiska prioriteringar under avsnitt 4.3. Regeringen påpekar där att utgiftstaket för år 2002 kan komma att överskridas om inte åtgärder för att motverka detta vidtas. För att motverka ett överskridande anför regeringen att den har för avsikt att tidigare-lägga utgifter från 2002 till 2001 totalt uppgående till 3 miljarder kronor. Under utgiftsområde 23 anges bl.a. att utbetalningar av betesstöd skall tidigareläggas. I samband med riksdagens behandling av tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 anförde miljö- och jordbruksutskottet i yttrande till finansutskottet att andra alternativ inom området borde prövas bl.a. eftersom det av administrativa skäl inte ansågs vara möjligt att helt eller delvis till år 2001 tidigarelägga utbetalningar av betesstöd. Utskottet föreslog i stället att en tidigareläggning helt eller delvis av utbetalningarna av de för år 2002 avsatta medlen för arealersättningar. Erforderligt belopp kunde enligt utskottet anvisas på tilläggsbudget för år 2001. Utskottet föreslog därför att anslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.*, som för år 2001 uppgick till 5 269 500 000 kr borde höjas med 3 500 000 000 kr. Samtidigt föreslog utskottet att ramen för utgiftsområde 23 borde höjas med motsvarande belopp. Ersättningarna borde i enlighet härmed så långt utgiftstaket medger utbetalas år 2001. Eventuellt kvarstående ersättningsbelopp skulle kunna utbetalas så snart som möjligt i januari 2002. Finansutskottet anförde i betänkande 2001/02:FiU11 att enligt Finansdepartementet visar nya prognoser att budgetmarginalen för innevarande år uppgår till mer än de 3,4 miljarder som anges i budgetpropositionen och att det därmed skulle finnas ett utrymme för att höja anslaget 43:5 utan att utgiftstaket överskrids. Finansutskottet delade således miljö- och jordbruksutskottets uppfattning och föreslog att anslaget skulle höjas med 3 500 000 000 kr innevarande år. Därmed kunde enligt finansutskottet utbetalningarna av de för år 2002 avsatta medlen för arealer-

sättningar helt eller delvis tidigareläggas till år 2001. Finansutskottet påpekade därutöver att ramen för utgiftsområde 23 samtidigt borde höjas. När det gäller konsekvenserna för statsbudgeten anförde finansutskottet att en motsvarande justering av ramen nedåt borde ske för år 2002. Finansutskottet föreslog därför att ramen för utgiftsområdet för budgetåret 2002 fastställdes till 10 839 miljoner kronor. Finansutskottet underströk vikten av att utgiftstaket hålls och att regeringen befarat att utgiftstaket för 2002 skulle komma att överskridas. Därutöver anförde finansutskottet att förslaget rörande arealersättningar var ett sätt att skapa ökad handlingsfrihet utöver de olika åtgärder regeringen redovisar i propositionen (bet. 2001/02:FiU1). Riksdagen har sedermera godkänt finansutskottets samtliga förslag. Som en följd av riksdagens beslut föreslår miljö- och jordbruksutskottet nu att riksdagen för budgetåret 2002 minskar medelstillelningen under anslag 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* med 3 500 000 000 kr jämfört med regeringens förslag. Till anslaget bör således anvisas 1 907 400 000 kr. Motion MJ338 (c) yrkande 9 avstyrks i den mån dess syfte inte kan anses tillgodosett med vad utskottet anfört ovan. Utskottet avstyrker vidare motion MJ520 (kd) yrkande 3.

43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter och 43:7 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslagen 43:6 och 43:7. Vidare tillstyrker utskottet det bemyndigande under anslag 43:6 som regeringen föreslår.

43:8 Fiskeriverket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslaget och avstyrker därmed motionsyrkanden (kd, fp) om annan medelstillelning.

Propositionen

Fiskeriverket skall verka för en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna på ett sätt som långsiktigt medverkar till livsmedelsförsörjningen och vårt välstånd i övrigt. Verket skall i enlighet med sitt sektorsansvar för miljön och i samråd med naturvårdsmyndigheterna verka för en biologisk mångfald och därmed för ett rikt och varierat fiskbestånd. I detta ingår att skapa förutsättningar för en livskraftig fiskerinäring, till vilken också vattenbruket hör, och underlätta näringens anpassning till och utveckling på en fri marknad.

Vidare skall verket medverka i arbetet med internationella fiskefrågor och förhandlingar samt främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskets område.

Fiskeriverket har utförligt redovisat sina prestationer, resultatet av dessa och kopplingen till de operativa målen. Av resultatredovisningen framgår att verket har arbetat i linje med de övergripande målen i regleringsbrevet.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs ytterligare medel för arbetet med de svenska miljömålen samt för att genomföra det av EG beslutade programmet för insamling av fiskeridata. För miljömålsarbete skall anslaget tillföras 21 625 000 kr, främst för arbetet med hotade arter och bestånd och för verksamhet förknippad med datainsamlingen enligt rådets förordning (EG) nr 1543/2000 med 9 miljoner kronor avseende nationella kostnader. Medfinansieringen från EU anvisas under anslaget 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter.

Vidare föreslår regeringen att anslaget tillförs 2 500 000 kr i enlighet med prop. 1999/2000:100, avsnitt 5.4.21.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 100 054 000 kr för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 93 281 000 respektive 90 904 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ520 (kd) har Fiskeriverket under senare år erhållit ökade anslag. För år 2001 gjorde regeringen en mindre besparing. Motionärerna föreslår att anslaget reduceras med 4 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 32 delvis). Folkpartiet föreslår i motion MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis att anslaget minskas med 10 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Såsom regeringen anfört i resultatredovisningen står det svenska yrkesfisket mot bakgrund av vikande bestånd inför stora problem, och regeringen har därför vidtagit ett flertal kraftfulla åtgärder såväl på nationell nivå som på EU-nivå för att uppnå ett långsiktigt hållbart fiske. Det är angeläget att den nya inriktningen på fiskepolitiken gynnar skonsamma selektiva fiskemetoder och att stöd till yrkesfiskare utformas så att de främjar denna utveckling. Orsaken till fiskbeståndens status kan i stor utsträckning relateras till för stora uttag av fisk och till miljösituationen. Den pågående processen för en minimering av föroreningskällor, inom såväl Sverige som EU, kommer såsom regeringen påpekar att få stor betydelse. Kraven på forskningen ökar mot bakgrund av ett ökat behov av kunskap om tvärspektoriella samband. Dessa samband avser såväl biologiska som ekonomiska och sociala faktorer. Mot bakgrund härav instämmer utskottet i regeringens förslag att Fiskeriverket tillförs ytterligare medel för att kunna genomföra det av gemenskapen beslutade programmet för insamling av uppgifter av betydelse för fiskeripolitiken och vad som i övrigt anförs under anslaget 43:8. De i motionerna yrkade

besparingarna är inte närmare motiverade. Därmed avstyrker utskottet motionerna MJ520 (kd) yrkande 32 delvis, MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis.

43:9 Strukturstöd till fisket m.m., 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och 43:11 Fiskevård

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen 43:9–43:11.

43:12 Statens livsmedelsverk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker motionsyrkanden (m, c) om annan medelstildelning.

Propositionen

Livsmedelsverket skall i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, ärlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor. Dess främsta uppgifter är att utarbeta föreskrifter inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511) samt leda och samordna livsmedelskontrollen, informera om viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, aktivt medverka till att riksdagens och regeringens riktlinjer i fråga om kost och hälsa fullföljs, verkställa utredningar och vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelskontrollen.

Livsmedelsverkets anslag bör ökas med 5 000 000 kr för bl.a. en central kontroll av genetiskt modifierade livsmedel. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 126 759 000 kr för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 129 786 000 respektive 130 197 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ396 (c) bör Livsmedelsverket få ökade resurser för att förbättra livsmedelskontrollen och för att kunna genomföra ett tillsynsprojekt för nötköttkontroll. Motionärerna föreslår därför att anslaget ökas med 15 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 7 delvis). I motion MJ508 (m) anförs att det inte behövs ett särskilt anslag för kontroll av genetiskt modifierade livsmedel. Motionärerna föreslår i stället 3 000 000 kr till förstärkning och förbättring av livsmedelstillsynen. Anslaget föreslås i enlighet härmed minskas med 2 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 11).

Utskottets ställningstagande

Livsmedelsverkets trovärdighet är såsom regeringen anför mycket hög. De inledande undersökningarna av genmodifierade organismer i livsmedel antyder enligt vad som framkommit att det finns brister i märkningen av produkter som innehåller genmodifierade organismer. Utskottet delar regeringens uppfattning att det finns behov av att utöka kontrollen av genmodifierade organismer i livsmedel. Mot bakgrund härav ansluter sig utskottet till regeringens bedömning av medelsbehovet under anslaget 43:12 och tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrker utskottet MJ396 (c) yrkande 7 delvis och MJ508 (m) yrkande 11.

43:13 Livsmedelsekonomiska institutet**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker ett motionsyrkande (m) med förslag till annan medelstildelning.

Propositionen

Livsmedelsekonomiska institutets verksamhet omfattar analyser och utredningar inom det jordbrukspolitiska området. Institutet bildades den 1 juli 1999.

Arbetet på institutet syftar till att belysa frågor bl.a. rörande landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedelssituationen, handeln med livsmedel samt utvidgningen av EU. Målet är att institutet skall förse regeringen med kvalificerat analytiskt underlag inför ställningstagande inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt öka kunskapen om dessa frågor bland allmänheten.

Livsmedelsekonomiska institutet uppfyller de övergripande mål som regeringen satt upp för myndigheten. Livsmedelsekonomiska institutets analyser efterfrågas, förutom av Regeringskansliet, i allt större utsträckning av allmänheten och medierna. Genom medverkan i olika former av medier, vid föredrag och dylikt har resultatet av verksamheten fått en god spridning. De rapporter och slutsatser som publicerats har också fungerat som inlägg i den jordbrukspolitiska debatten. På sikt kan denna funktion utvecklas ytterligare, bl.a. genom institutets årsrapport där man analyserar det gångna årets händelser på jordbruks- och livsmedelsområdet. Myndighetens styrka ligger i att de analyser som genomförs både kan fungera som underlag för Regeringskansliets beslutsfattande och förhandlingar inom EU och presenteras för en bred allmänhet. På detta sätt medverkar rapporterna och resultaten till att främja en löpande diskussion i samhället om effektiviteten i jordbruks- och livsmedelspolitiken.

Utvecklingen på det jordbrukspolitiska området innebär dock att behovet av analyser av olika reformalternativ ökat inom Regeringskansliet. Konsu-

mentperspektiv och integreringen av djurskydds- och miljöfrågorna inom politiken på jordbruks- och livsmedelsområdet kräver bl.a. en utvidgning av det ekonomiska analysarbetet på livsmedelsområdet. Ett ökat behov av analyser följer också av de översynsklausuler som beslutades om inom ramen för Agenda 2000 och därefter.

Studier av mer omfattande karaktär kommer bl.a. att kräva kvantitativa analyser, som kan tjäna som underlag vid förhandlingar inom EU. Detta är en förutsättning för att de kommande förhandlingarna om EU:s jordbrukspolitik skall kunna genomföras på ett effektivt sätt av regeringen.

Regeringen anser att det finns ett starkt behov av att fortsätta utveckla den långsiktiga analyskompetensen. Detta skulle möjliggöra att institutets verksamhet kan utvidgas till att omfatta hela livsmedelskedjan och därmed få en mer heltäckande karaktär. Ytterligare ett skäl för att utveckla de långsiktiga samhällsekonomiska analyserna på dessa områden är att de tar i anspråk såväl finansiella som reala resurser av en sådan omfattning att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är nödvändigt att bedöma hur effektivt resurserna används.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 8 304 000 kr för år 2002.

Motionen

Motionärerna till motion MJ508 (m) anför att det förhållandet att verksamheten vid Livsmedelsekonomiska institutet, omfattande analyser och utredningar inom det jordbrukspolitiska området, i flera stycken liknar den som bedrivs inom Jordbruksverket, innebär en icke optimal överlappande verksamhet mellan myndigheterna. Motionärerna föreslår därför att anslaget halveras för år 2002 och att det därefter avvecklas (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Avsikten med att inrätta Livsmedelsekonomiska institutet var att tillgodose det ökande behovet av utredningsverksamhet och analyser med ekonomisk inriktning inom jordbruks- och livsmedelsområdet. Analyserna skall vara grundade på vetenskapliga metoder, ha en samhällsekonomisk huvudinriktning och omfatta såväl nationella som internationella frågor. Målet med Livsmedelsekonomiska institutets verksamhet är att förse regeringen med långsiktigt, analytiskt underlag inför beslut och internationella förhandlingar om jordbruks- och livsmedelsfrågor samt öka kunskapen om dessa frågor bland allmänheten. Utskottet ansluter sig mot bakgrund här till regerings bedömning av medelsbehovet under anslaget och tillstyrker regerings förslag. Vid sådant förhållande avstyrker utskottet motion MJ508 (m) yrkande 12.

43:14 Livsmedelsstatistik och 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen 43:14 och 43:15.

43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker vad regeringen föreslagit om medelstildelning under anslaget och avstyrker ett motionsyrkande (kd) om en annan medelstildelning.

Propositionen

Anslaget disponeras för att främja export av livsmedel samt för andra åtgärder på livsmedelsområdet med särskild tonvikt på konsumentperspektivet under perioden 2000–2002.

På tilläggsbudget för år 2001 har sammanlagt 4,5 miljoner kronor föreslagits bli överförda till andra anslag, bl.a. för omval till Sametinget. Regeringen föreslår att sammanlagt 8 miljoner kronor förs till andra anslag för finansiering av olika åtgärder. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 17 000 000 kr för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas behovet till 5 000 000 kr vardera år.

Motionen

Enligt motion MJ520 (kd) har andra länder en stark uppbackning av sina respektive regeringar för att jordbruks- och livsmedelsbranschen skall kunna exportera sina produkter. Så länge detta pågår måste staten tydligt markera att den tror på export av svenska livsmedelsprodukter. I annat fall blir det fråga om konkurrens med sämre förutsättningar för svensk livsmedelsindustri. Ökade aktiva exportåtgärder för att tydliggöra svensk livsmedelskvalitet bör stöttas av nationella medel (yrkande 9). Motionärerna föreslår därför en höjning av anslaget med 25 000 000 kr i förhållande till propositionen (yrkande 32 delvis).

Utskottets ställningstagande

De i motion MJ520 (kd) framförda yrkandena, bl.a. om en höjning av anslaget, ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet. Utskottet instämmer för egen del i regeringens bedömning av medelstildelning och tillstyrker regeringens förslag. Motionen i berörda delar avstyrks.

43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslag 43:17.

Landsbygdspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom politikområdet. Utskottet avstyrker motionsyrkanden (kd, c) om inrättande av nya anslag.

Propositionen

Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärderna är i stor utsträckning riktade till lantbruksföretag men också andra företag på landsbygden. Avgränsningen följer i huvudsak rådets förordning (EG) nr 1257/99 av den 17 maj 1999 om stöd till utveckling av landsbygden samt åtgärder som syftar till att underlätta genomförandet av denna (LBU-program). Politikområdet omfattar också försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för de skilda nationella handlingsprogrammen för jordbrukets miljöpåverkan.

Politikområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Målet för politikområdet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Resultatbedömning m.m.

Med anledning av att åtagandena i det gamla miljöprogrammet i stor omfattning sträckte sig t.o.m. år 2000 har miljöersättningarna varit stängda för nyanvändningar under år 2000, med undantag för ersättningarna för ekologisk produktion och värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet. I samband med att det nya programmet togs fram ändrades utformningen av flera miljöersättningar. Dessa ändringar träder i kraft under år 2001 och det nya programmet tillämpas fullt ut fr.o.m. år 2001.

Anslutningen till de miljöåtgärder vars syfte är att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden är mycket god. Arealmålen för ersättningarna till slåtterängar och kulturmiljöer har redan uppnåtts. Anslutningen till åtgärden biologisk mångfald i betesmarker samt ersättning för skötsel av betesmarker inom åtgärden öppet odlingslandskap uppgår till ca 85 % av det uppsatta arealmålet.

Anslutningen till åtgärder som syftar till att minska växtnäring förlusterna har under den tidigare programperioden varit låg. I det nya programmet har emellertid åtgärden väckt stort intresse hos brukarna, och antalet ansökningar överstiger med god marginal det förväntade antalet.

Handlingsprogrammet för bekämpningsmedel syftar till att minska hälso- och miljöriskerna. Sedan år 1986 har riskerna, mätt som ett hälso- och miljöindex, minskat fram till år 1995 för att sedan öka något. Ökningen beror på att mängden såld aktiv substans har ökat. Orsaken till ökningen i försåld volym är främst en förändrad grödfördelning till följd av den gemensamma jordbrukspolitiken samt att kostnaderna för kemisk ogräsbekämpning minskat i förhållande till mekanisk ogräsbekämpning.

Hela det nya miljö- och landsbygdsprogrammet är från år 2001 öppet för ansökningar, och delar av programmet har varit öppet i drygt ett år. En första analys och översyn av programmet görs av Jordbruksverket och kommer att presenteras vid årsskiftet. Efter översynen kommer regeringen att ta ställning till eventuella förändringar för att säkerställa att de uppställda målen kan uppnås under programperioden.

Miljöersättningarna till jordbruket bedöms vara av stor betydelse för att uppnå miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Detta gäller framför allt ersättningarna för skötsel av betesmarker och slätterängar samt ersättningarna till natur- och kulturmiljövärden. Därför har sådana miljöersättningar en betydande omfattning även inom det nya miljö- och landsbygdsprogrammet. För att kunna säkerställa att miljöersättningen för bevarande av biologisk mångfald i slätterängar och betesmarker riktas till de marker där behovet av sådana åtgärder är störst samt för att möta de ökade kraven på uppföljning och utvärdering av miljö- och landsbygdsprogrammet behövs en ökad kunskap om landets slätter- och betesmarker. Under år 2001 påbörjade därför Jordbruksverket arbetet med en inventering av värdefulla ängs- och hagmarker. Inventeringen finansieras med medel från miljö- och landsbygdsprogrammets budgeterade medel för utvärdering.

För insatsområde II i landsbygdsprogrammet har ett finansieringsbehov utöver de medel som budgeteras i programmet förutsetts. I det godkända programmet anges att regeringen beräknar att möjlighet till ytterligare medfinansiering via i första hand länsstyrelser och kommuner finns. Det finns ett ökat intresse för småskalig lokal och regional livsmedelsproduktion både bland konsumenterna och inom livsmedelsbranschen. Detta ökade intresse har i många fall samband med ett allmänt utbrett miljöintresse och ökad efterfrågan av ekologisk produktion. Stödet till förbättrad bearbetning och saluföring är under denna programperiod mer fokuserat på innovativa satsningar. Detta stämmer överens med målen i miljö- och landsbygdsprogrammet och är i linje med resultaten i utvärderingen av motsvarande stödform under programperioden 1995–1999.

En rad projekt för att främja en småskalig livsmedelsproduktion har genomförts i olika delar av landet. Dessa projekt visar att det finns en betydande outnyttjad tillväxtpotential i sådan verksamhet. Genom att förädlingen sker

närmare producenten stannar det mervärde som förädlingen medför kvar på den lokala nivån. Inom ramen för landsbygdsprogrammet och i mål 1 prioriteras stöd till utveckling av småskalig livsmedelsförädling och marknadsföring av jordbruksprodukter.

Det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige i enlighet med artikel 142 i Sveriges anslutningsfördrag med EU har nu tillämpats under en sexårsperiod. Det pågår en snabb strukturförändring inom jordbruket i norra Sverige och antalet företag minskar liksom i andra delar av landet. Hela stödområdets andel av landets mjölkproduktion har sedan år 1995 varit oförändrad ca 14 %. I stödområde 1, den västligaste och mest fjällnära delen av stödområdet, har det däremot skett en långsam minskning av mjölkproduktionen med ca 10 % under perioden. Produktionen av smågrisar har minskat med totalt en tredjedel i hela stödområdet sedan år 1995. Därmed har behovet av långa transporter av smågrisar från andra delar av landet ökat, eftersom ingen motsvarande minskning skett i slaktsvinsproduktionen.

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2002 avseende Jordbruksverket.

Den beräknade utgiftsutvecklingen på politikområdet Landsbygdspolitik är följande (i tusental kronor och löpande priser).

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
2000	2001 ¹	2001	2002	2003	2004
4 214 956	3 752 889	4 542 405	4 140 400	4 235 552	4 246 139

¹Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

Motionerna

I motion MJ520 (kd) uppmärksammas bl.a. avbytarverksamhetens betydelse. Denna verksamhet ger lantbrukaren möjlighet att komma ifrån sitt arbete vid någon eller några tidpunkter på året. Eftersom olika system för avbyttjänst nu växer fram i landet är det rimligt att det statliga stödet går direkt till den som använder sig av avbytare och att man får ersättning för uttagen ledig tid med ett maximum som kan höjas i takt med att avbytarstödet byggs ut (yrkande 8). På nytt anslag Avbyttjänst bör anslås 20 000 000 kr (yrkande 32 delvis). Enligt motionärerna kommer de investeringsstöd som fastlagts för den nu inledda programperioden för landsbygdsutveckling inte att kunna ge växthusodlingen det stöd som behövs dels på grund av den knappa ramen, dels på grund av de mycket skiftande prioriteringar för stödet som olika länsstyrelser gör. Enda möjligheten är därför att koldioxidskatten sätts ned till nivå med konkurrentländernas. På nytt anslag för Kompensation för växthusnäringens skatt på bränsle bör därför anslås 20 000 000 kr (yrkande 32 delvis). Enligt motion MJ396 (c) bör riksdagen på nytt anslag för Gårdsbaserad livsmedelsförädling anslå 20 000 000 kr (yrkandena 3 och 7 delvis).

Utskottets ställningstagande

Den 21 november 2001 fastställde riksdagen ramen för utgiftsområdet för budgetåret 2002 till 10 839 miljoner kronor. Ungefär 51 % av utgifterna finansieras från EU-budgeten. EU-stödet avser huvudsakligen obligatoriska åtgärder. Det förekommer dock delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör bl.a. det nya landsbygdsprogrammet. Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EG:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken. Mot bakgrund härav och då de i motion MJ520 (kd) framförda yrkandena 8 och 32 delvis om ytterligare utgifter på nya anslag inte ryms inom den av riksdagen fastställda ramen avstyrks motionerna i berörda delar.

När det gäller det i motion MJ396 (c) framförda förslaget om medel till Program för gårdsbaserad livsmedelsförädling vill utskottet framhålla vad regeringen anfört om att en rad projekt för att främja en småskalig livsmedelsproduktion har genomförts i olika delar av landet. Dessa projekt visar att det finns en betydande outnyttjad tillväxtpotential i sådan verksamhet. I likhet med regeringen vill utskottet understryka betydelsen av att förädlingen sker närmare producenten och att det mervärde som förädlingen medför stannar kvar på den lokala nivån. Inom ramen för landsbygdsprogrammet och i mål 1 prioriteras stöd till utveckling av småskalig livsmedelsförädling och marknadsföring av jordbruksprodukter. Regeringen gav Jordbruksverket år 2000 i uppdrag att genomföra en översyn av miljö- och landsbygdsprogrammet för Sverige åren 2000–2006. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 2001. Utskottet förutsätter att dessa frågor närmare kommer att behandlas i samband med den kommande redovisningen härav. Mot bakgrund härav och då det föreslagna anslaget inte ryms inom ramen för utgiftsområdet anser utskottet inte att riksdagen bör vidta några åtgärder med anledning av motion MJ396 (c) i berörd del.

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur samt 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning och om inrättande av statligt stöd för merkostnaden för kadaverhanteringen under anslaget. Därmed avstyrker utskottet motionsyrkanden (kd, c) om annan medelstildelning. Utskottet avstyrker vidare motionsyrkanden (kd) om djurskydd och djurhälsovård. Slutligen tillstyrker utskottet regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Anslaget 44:1 används i huvudsak för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar med anknytning till jordbruket inklusive det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden.

Startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt miljöåtgärder och åtgärder för landsbygdens utveckling är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Detta kan i vissa fall även gälla åtgärder för kompetensutveckling. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2002, i fråga om ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 070 miljoner kronor efter år 2002. Vid beräkningen har beaktats tillgängligt anslagssparande.

Under anslaget har anvisats medel för de av Sverige tillämpade miljö- och strukturstöden med anknytning till jordbruket samt för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Lantbrukare i hela landet har visat stort intresse för åtgärderna inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet. Regeringens avsikt är att följa den plan som finns för programmet i syfte att nå de mål som formulerats. Nyanslutningen till miljöåtgärderna bedöms ha blivit något större än vad regeringen förutsett. Detta är naturligtvis positivt med avseende på åtgärdernas måluppfyllelse. Det stora intresset innebär att de ekonomiska ramarna blir fullt utnyttjade.

Enligt anslutningsfördraget får Sverige lämna nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1–3). Stöd kan bl.a. lämnas för getter, suggor samt som pristillägg och transportstöd för mjölk.

Inom ramen för anslaget avser regeringen genomföra två justeringar av stödnivåerna. Den ena mindre ändringen innebär att stödnivån i stödområde 1 höjs från 1,05 till 1,07 kr per kg komjölk och med 120 kr per stödberättigad get. Den andra ändringen innebär en uppräknings av stödet per stödberättigad suga med i genomsnitt 200 kr i stödområdena 1–3. Förändringarna måste godkännas av EG-kommissionen genom en ändring av beslut nr 96/228/EG av den 28 februari 1996.

Regeringen föreslår att ett statligt stöd för merkostnaden för kadaverhanteringen lämnas inom ramen för anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

Regeringen anför som skäl för förslaget att kostnaden för hämtning och omhändertagande av kadaver i norra Sverige är avsevärt högre än i södra Sverige. Merkostnaden per år har beräknats uppgå till ca 1,8 miljoner kronor. Jordbruksnäringen är beredd att svara för kostnaderna upp till den nivå som motsvarar kostnaderna i södra Sverige. Från årsskiftet 2000/2001 har en ny organisation för insamling av kadaver i norra Sverige upprättats inom näring-

en. Genom den nya organisationen beräknas kadaver bli uppsamlade i betydligt större omfattning än tidigare. Stödet bör utgå med högst 1,8 miljoner kronor per år för åren 2001 och 2002. Motivet för stödet är hygien- och miljöskäl. Stödet måste notifieras till EG-kommissionen som statligt stöd inom jordbrukssektorn.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 203 000 000 kr för år 2002. Anslagsbehoven för åren 2003 och 2004 beräknas till 2 223 000 000 kr vardera året.

Under anslaget 44:2 anvisas medel motsvarande EU:s finansiering av strukturstöden inom jordbruket, investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, regionala stöd, kompensationsbidrag till jordbruk i bergsområden och mindre gynnade områden, kompetensutveckling, miljöåtgärder i jord- och skogsbruket, åtgärder som främjar anpassning och utveckling av landsbygden m.m. som redovisas under anslaget 44:1. Åtgärderna återfinns inom ramen för Sveriges miljö- och landsbygdsprogram. Den nationella finansieringen av vissa informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser för skogsägare sker över anslaget 44:1 och anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* samt anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket*. Till anslaget förs även Jordbruksfondens utvecklingssektions finansiering av Mål 1- och LEADER+programmen. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden.

Motionerna

Enligt motion MJ338 (c) bör nationella medel tillföras för att mildra utfallet av det klena förhandlingsresultatet när det gäller landsbygdsförordningen och miljöstödsprogrammen (yrkande 8). Det maximala beloppet för startstöd bör höjas till samma nivå som EU-förordningen medger (yrkande 23). Synpunkterna om kompensation för det svenska förhandlingsresultatet om landsbygdsförordningen får stöd i motion MJ396 (c), vari föreslås att anslaget ökas med 355 000 000 kr jämfört med regeringens förslag (yrkande 7 delvis). Enligt motion MJ520 (kd) har EG-kommissionen drastiskt skurit ned miljö- och landsbygdsprogrammet, vilket drabbar svensk lantbruksnäring hårt. Kompensation med nationella medel är nödvändig. I annat fall riskeras trovärdigheten i arbetet med att få ett mer miljöanpassat jordbruk och förutsättningarna för att hålla landskapet öppet minskar drastiskt. Lantbruket fyller en viktig funktion i upprätthållandet av den biologiska mångfalden liksom av kulturmiljövården. Behovet till mindre gynnade områden och startstöd till unga är fortfarande stort (yrkande 7 delvis). Motionärerna föreslår därför en anslagsökning med 300 000 000 kr i jämförelse med regeringens förslag (yrkande 32 delvis). Vidare har enligt motionen jordbruken i Norrland extra kostnader som inte belastar jordbruken i övriga Sverige. Produktionen minskar, vilket enligt motionärerna tyder på en sämre lönsamhet än på andra håll. En höjd transportersättning skulle sannolikt leda till ökad stabilitet och framtidstro. Införandet av kadaverinsamlingen i norra Sverige har medfört att

jordbruket i norr drabbats av högre kostnader (yrkande 14). Motionärerna föreslår därför att 7 000 000 kr ytterligare anslås i förhållande till regeringens förslag (yrkande 32 delvis). Enligt motionen föreligger flera risker med en minskning av anslagen. Djurhälsoprogrammen kan hotas, sjukdomsövervakningen minska med en försämrad djurhälsa och ökad antibiotikaanvändning som följd. Smitta kan förbli oupptäckt och arbetet med mycket kostsam bekämpning av flera sjukdomar under 1900-talet riskerar att spolieras. Sverige kan dessutom få svårt att uppfylla sina åligganden gentemot EU när det gäller sjukdomsövervakning (yrkande 22). Resurser för djurhälsoprogrammen måste därför säkerställas, vilket bör ske inom jordbruksverkets anslag (yrkande 23). Enligt motion MJ340 (kd) utgör ett arealstöd för miljöförbättrande åtgärder en viktig stimulans till förändring av produktionsmetodik och produktionsuppställning (yrkande 5). För växthusodlingens del bedrivs i dag en alltför begränsad av samhället stödd forsknings- och utvecklingsverksamhet för att ge vägledning för företag som önskar att utveckla produktionen efter ekologiska principer. Stöd till ekologisk odling inom EU bör därför innefatta stöd till ekologisk växthusodling (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Som framgår av propositionen används anslaget 44:1 i huvudsak för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar med anknytning till jordbruket inklusive det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden. Till anslaget hänförs startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt miljöåtgärder och åtgärder för landsbygdens utveckling. Dessa stödformer bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Till anslaget under 44:2 anvisas medel motsvarande EU:s finansiering av de olika åtgärderna inom ramen för Sveriges miljö- och landsbygdsprogram som redovisas under anslaget 44:1. Regeringen gav år 2000 Jordbruksverket i uppdrag att genomföra en översyn av programmet för Sverige åren 2000–2006. Jordbruksverket skall, efter samråd med Riksantikvarieämbetet, Livsmedelskonomiska institutet, länsstyrelserna och berörda organisationer, bl.a. genomföra en översyn i syfte att fullt utnyttja tillgängliga medel. Jordbruksverket skall genom översynen analysera behovet av och lämna förslag på eventuella förändringar i miljö- och landsbygdsprogrammet mot bakgrund av målen i programmet och vunna erfarenheter. Verket skall också i samband med analysen bedöma om det finns behov av och eventuellt lämna förslag på ytterligare miljö- och landsbygdsåtgärder. Jordbruksverket skall vidare bl.a. bedöma de sammanlagda effekterna av och förutsättningarna för att tillföra ytterligare EG-medel för de åtgärder som eventuellt föreslås genom tillämpning av modulering i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1259/1999 om gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 2001. Det anförda innebär enligt utskottets förmenande inte skäl för

någon annan bedömning än den regeringen gjort, och utskottet tillstyrker i enlighet härmed regeringens förslag om medelstilldelning under anslagen 44:1 och 44:2. Därmed avstyrker utskottet motionerna MJ338 (c) yrkandena 8 och 23, MJ340 (kd) yrkandena 5 och 6, MJ396 (c) yrkande 7 delvis samt MJ520 (kd) yrkandena 7 delvis och 32 delvis. De i motionerna MJ396 (c) och MJ520 (kd) framförda yrkandena om höjning av anslaget ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet. Därutöver tillstyrker utskottet de bemyndiganden som regeringen föreslår.

När det gäller de i motion MJ520 (kd) yrkande 14 framförda synpunkterna om ett extra Norrlandsstöd vill utskottet anföra följande. I budgetförslaget föreslår regeringen ett statligt stöd för merkostnaden för kadaverhanteringen. Som skäl härför anför regeringen bl.a. att sedan årsskiftet 2000/2001 en ny organisation har upprättats för omhändertagande av kadaver i norra Sverige. Kostnaden för omhändertagande och transport av kadaver i norra Sverige är avsevärt högre än i södra Sverige. Merkostnaden per år beräknas enligt regeringen uppgå till omkring 1,8 miljoner kronor. Regeringen föreslår därför att stöd bör utgå med detta belopp under åren 2001 och 2002. Jordbruket i norra Sverige har en särskild regionalpolitisk betydelse genom den mångfald av värden som jordbruksnäringen och dess verksamheter förknippas med. Jordbruket och skogsbruket bidrar till att upprätthålla livsmedelsproduktion, sysselsättning, befolkning och samhällsstruktur i dessa delar av landet. Området har delats upp i två separata Mål 1-program, Norra Norrland respektive Södra skogslänsregionen. Båda programmen har arbetats fram regionalt med utgångspunkt i bl.a. de länsvisa prioriteringar som lyfts fram i de regionala tillväxtavtalen och innehåller särskilda insatsområden för jordbruk och landsbygdsutveckling. Programmen omfattar även åtgärder riktade till fiskerinäringen, finansierade genom Fonden för fiskets utveckling. Stöd ges vidare i programmen till rennäringen och särskilda insatser avses att genomföras för det fjällnära jordbruket. Miljö- och landsbygdsprogrammets åtgärder för ett hållbart jordbruk, såsom kompensationsbidrag i mindre gynnade områden och olika miljöersättningar, särskilt bevarandet av ett öppet och varierat odlingslandskap, är betydelsefulla i norra Sverige. Ett antal stödformer som i södra Sverige genomförs inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet ingår i norra Sverige i stället i Mål 1-programmen. Det gäller stöd till investeringar i jordbruksföretag, kompetensutveckling, startstöd till unga jordbrukare, stöd till förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt åtgärder för att främja anpassning och utveckling av landsbygden. Sverige får därutöver enligt anslutningsfördraget lämna ett nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1–3). Detta stöd kan lämnas för slaktsvin, saggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att den totala stödnivån före EU-medlemskapet skall kunna upprätthållas. Avslutningsvis konstaterar utskottet att de samlade programdokumenten för Mål 1 är ägnat att stärka konkurrenskraften för jordbruket i Norrlands inland. Åtgärder möjliggörs som både underlättar en nödvändig fortsatt strukturutveckling

inom jordbruket och främjar ökad sysselsättning på landsbygden bl.a. genom en snabbare diversifiering av de jordbruksföretag som saknar förutsättningar att utveckla sin jordbruksproduktion. Utskottet förutsätter att regeringen fortsättningsvis följer utvecklingen och effekterna av de åtgärder som hittills vidtagits. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ520 (kd) yrkande 14 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd. Yrkandet (32 delvis) om ytterligare medelstildelning ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen.

Utskottet instämmer i de synpunkter som framförs i motion MJ520 (kd) yrkande 22 om att utgångspunkten för djurhållning bör vara att så långt som möjligt undvika att djuren utsätts för stress, smärta och skador, att djurens hälsa skall främjas och hänsyn skall tas till djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Det finns också en stark koppling mellan en god skötsel och hygien i djurhållningen och en hög livsmedelskvalitet. Det svenska synsättet när det gäller djurhälsa och djurskydd är präglad av höga etiska ambitioner. Ekonomisk hänsyn får inte gå före djurens bästa. Genom detta synsätt skapas en etiskt god djurhållning vars goda djurmiljö är en förutsättning för bl.a. ett lågt användande av antibiotika i djurskötseln. Smittskyddsläget i Sverige är också gott och det är enligt utskottets mening av yttersta vikt att denna situation behålls. Den svenska modellen bygger i hög grad på förebyggande smittskydd. Regeringen anför i propositionen att fokus under hösten 2000 och våren 2001 lagts på etiken i djurhållningen och kunskapen att djur är kännande varelser som skall behandlas med respekt och med hänsyn till deras hälsa och välbefinnande. Sverige har dessutom under våren 2001, inom ramen för ordförandeskapet i EU, lyft fram frågorna om vad som är god djurhållning, vilket egenvärde djur har och vilket moraliskt ansvar människan har att behandla djur väl. I april 2000 tillkallade regeringen en särskild utredare för att se över hur djurskyddet skulle organiseras i Sverige genom inrättande av en fristående djurskyddsmyndighet. Uppdraget redovisades i november 2000 i betänkandet ett förbättrat djurskydd (SOU 2000:108). En proposition är aviserad inom kort. Därutöver tillkallade regeringen i mars 2001 en särskild utredare med uppgift att utreda och föreslå åtgärder för att hindra onödiga respektive långa djurtransporter. I januari 2001 redovisade en av regeringen tillkallad utredare sitt uppdrag att allsidigt belysa alternativmedicinska behandlingsformer för djur. I uppdraget ingick dessutom att föreslå åtgärder för att säkerställa att djur inte utsätts för onödigt lidande (SOU 2001:16). Resultatet av uppdraget är föremål för Regeringskansliets beredning. Med hänvisning till det anförda anser utskottet inte att det för närvarande föreligger behov av att vidta några åtgärder med anledning av motion MJ520 (kd) yrkande 22. Inte heller motionens yrkande 23 bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget och avstyrker motionsyrkanden (kd, c) med förslag till annan medelstilldelning. Vidare avstyrker utskottet ett motionsyrkande (mp) om komplettering av målen för ekologisk produktion.

Propositionen

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för försöks- och utvecklingsverksamhet i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringssläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden samt ökad andel ekologisk produktion. Medel avsätts också för forsknings- och utvecklingsinsatser inom trädgårdsnäringen.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2001 att 5 miljoner kronor skulle avsättas för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom trädgårdsnäringen. I Regeringskansliet bereds nu de närmare formerna för detta stöd. Då det är frågan om ett statligt stöd inom jordbrukssektorn krävs ett godkännande av EG-kommissionen, som nu bereder frågan. Efter godkännande kan utbetalning av stödet ske.

Statens jordbruksverk har i sitt förslag till ekologisk aktionsplan (rapport 2001:11) föreslagit att ytterligare medel anvisas för bl.a. annat försöks- och utvecklingsverksamhet, marknadsstödjande åtgärder samt för konsumentinformation. Regeringen bedömer att den föreslagna inriktningen av insatserna är ändamålsenlig. För år 2002 föreslås att 23 miljoner kronor anslås engångsvis för förstärkta insatser inom området. Medlen anslås under anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* (avsnitt 5.8.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 29 393 000 kr för år 2002.

Motionerna

I motion MJ520 (kd) förespråkas en utvecklingsfond för potatisodlingen. För detta ändamål föreslås en anslagshöjning med 5 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 32 delvis). Enligt motion MJ396 (c) behöver forskningen om ekologiskt lantbruk breddas samtidigt som arbetet med att minska växtnäringssläckaget inom jordbruket behöver intensifieras. I enlighet härmed föreslås en anslagsökning om 29 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 7 delvis). Ekologiska livsmedel behöver fortsatt stöd anförs det i motion MJ518 (mp). Det skall enligt motionen löna sig att ta den hänsyn som t.ex. Kravmärkta och andra miljömärkningar garanterar. Det viktigaste steget är därför att på sikt gynna ekologiskt framtagna produkter med en sänkning av matmomsen, vilket skyndsamt bör utredas (yrkande 6). I motion MJ515 (mp) anför motionärerna att de för att tydliggöra ambitionen

att arealen i ekologisk produktion även fortsättningsvis skall öka önskar komplettera dagens mål om att 20 % av arealen skall vara ekologiskt odlad år 2005 till att 30 % av arealen skall vara ekologiskt odlad år 2010. Det är enligt motionen också viktigt att det i målet tydligt anges att andelen certifierad produktion skall öka. Som ett led i uppföljningen av måluppfyllelsen är det också viktigt att statistik över försäljningen av ekologiska produkter och konsumtionsstatistik upprättas. Mål för svensk ekologisk biodling bör också upprättas (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Regeringen har i skrivelse 1999/2000:14 till riksdagen angett att målet inför år 2005 är att den ekologiskt odlade arealen skall fördubblas och att den ekologiska animalieproduktionen bör öka. Detta innebär att 20 % av arealen bör odlas ekologiskt samt att 10 % av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm bör finnas i ekologisk produktion år 2005. En förutsättning för att målen skall uppnås är att det finns en efterfrågan som motsvarar utbudet. Jordbruksverket har i rapport 2001:11 lämnat förslag till åtgärder för hur målen skall uppnås. Verket bedömer att det kommer att krävas intensifierade insatser för att uppnå de nya målen samt att fokus för insatserna i högre utsträckning bör riktas mot konsumentens sida. Rapporten har remissbehandlats och en majoritet av remissinstanserna stöder i huvudsak de förslag Jordbruksverket lämnar. Regeringen bedömer att insatser avseende försök och utveckling samt forskning bör prioriteras inom den ekologiska sektorn. Enligt regeringen kan medel för detta bidra till att effektivisera produktionen och bättre tydliggöra den ekologiska produktionens miljöeffekter. Regeringen anser vidare att en ökad kunskapsuppbyggnad är angelägen inom den ekologiska produktionen samt att marknadsföring och information till konsumenterna behöver förbättras. Regeringen föreslår därför bl.a. att Konsumentverket tillförs 5 miljoner kronor för sådana åtgärder. Miljöersättningarna inom miljö- och landsbygdsprogrammet, vilka enligt regeringen omfattar ca 15 miljarder kronor för hela perioden, skall medverka till att de aktuella miljömålen för jordbruket uppfylls. Dessa omfattar bl.a. jordbrukets miljöbelastning och omfattningen av den ekologiska produktionen. De nya miljöåtgärderna införs i full omfattning fr.o.m. år 2001. Utskottet instämmer i regeringens överväganden om politikens inriktning och finner inte skäl för någon annan bedömning av medeltilldelningen m.m. än den regeringen redovisat. Utskottet avstyrker därför motionerna MJ396 (c) yrkande 7 delvis, MJ520 (kd) yrkande 32 delvis och MJ518 (mp) yrkande 6. De i motionerna MJ396 (c) och MJ520 (kd) framförda yrkandena om höjning av anslaget ryms inte inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet. Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte heller berett att nu föreslå några åtgärder med anledning av motion MJ515 (mp) yrkande 6.

44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget och vad som anförs om att kreditgarantigivningen skall upphöra. I enlighet härmed avstyrker utskottet ett motionsyrkande (c) om en ospecificerad ökning av medelstilldelningen samt motionsyrkanden om ökat stöd till jordbrukets rationalisering (s, kd) och om stöd till projekt med anledning av Emån (s, m, kd, c).

Propositionen

Från anslaget betalas bidrag till yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Enligt tidigare regeringsbeslut lämnas även statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån. Bidrag lämnas också enligt förordningen (1987:606) om statligt regionalt stöd till jordbruks- och trädgårdsföretag. Jordfondens verksamhet regleras i förordningen (1989:281) om jordfonden.

Stöd lämnas till vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas län. Från anslaget finansieras dessutom utgifter för att täcka förluster på grund av statlig garanti för lån till jordbrukets yttre och inre rationalisering, förvärv och drift av jordbruk, maskinhållning inom jordbruket, trädgårds- och rennäringens rationalisering, regionalt stöd till trädgårdsföretag i norra Sverige m.m.

På Jordfonden bokförs kostnader för förvärv, överlåtelse och förvaltning av jordfondsfastigheter samt köpeskilling för sålda fastigheter. Överskott och underskott i verksamheten regleras mot statsbudgetens inkomstsida. Så länge det finns en inlösensskyldighet vid vissa fall av vägrat förvärvstillstånd måste Jordfonden finnas kvar. Bokfört värde beräknas uppgå till ca 130 miljoner kronor. En utvärdering av den nuvarande jordförvärvslagstiftningen har gjorts. I betänkandet (SOU 2001:38) Ägande och struktur inom jord och skog har förslag om vissa förändringar lämnats. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen föreslår att kreditgarantigivningen upphör den 1 januari 2002. Inga ytterligare statsbidrag till åtgärder mot översvämningar i Emån lämnas.

Som skäl härför anför regeringen att fr.o.m. år 2002 skall förluster i den statliga kreditgarantigivningen täckas från en garantireserv förvaltd av Riksgäldskontoret. Vid en värdering av förlustriskerna för garantier på jordbrukets område har dessa uppskattats till 27 miljoner kronor. Garantireserven bör tillföras detta belopp från de disponibla medel som finns under detta anslag. (Se vidare volym 1, kap. 7, avsnitt 7.2.) Anslagsbehovet har beräknats till 11 miljoner kronor. Besparingen på anslaget uppgår därmed till 4 miljoner kronor. Dessa medel bör finansiera en fortsatt informationssatsning rörande samerna. Möjligheter att lämna nya kreditgarantier har i stort sett upphört. Möjligheten att lämna nya garantier bör i sin helhet upphöra. Anvisade medel bör efter år 2002 i sin helhet disponeras för omarronderingsåtgärder. Möjlig-

heten att lämna statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån bör därför slopas.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 14 000 000 kr för år 2002. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 3 000 000 kr.

Motionerna

I motion MJ396 (c) föreslås en ökning av medelstillsdelningen med 5 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 7 delvis). Motion MJ428 (s) tar upp frågan om omarrondering. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande fästa uppmärksamheten på nödvändigheten av att omarronderingen även framgent kan bedrivas på ett effektivt sätt. För att garantera fortsatt omarronderingsverksamhet med möjlighet till tillkommande objekt samt fortsatt stöd till åtgärder kring Emån föreslår Kristdemokraterna i motion MJ520 (kd) att medelstillsdelningen på anslaget ökas för år 2002 samt för åren 2003 och 2004 (yrkande 17). I motionen föreslås 5 000 000 kr utöver vad regeringen föreslår för år 2002 (yrkande 32 delvis). I motion MJ321 (c, kd) anförs att riksdagen bör avvisa förslaget om att upphöra med kreditgarantivningen till åtgärder mot översvämningar i Emån. I motion MJ335 (m) anförs att eftersom riksdagen tidigare fattat beslut om stöd för åtgärder mot översvämningen av Emån och eftersom arbetet därefter pågått utifrån bl.a. statligt engagemang, är det orimligt att staten nu undandrar sig ansvar för slutförandet av utredning och åtgärder. Enligt motion MJ458 (s) är det viktigt att det påbörjade arbetet med miljökonsekvensbeskrivning av åtgärder mot översvämningar i Emån kan slutföras och att åtgärder därefter kan vidtas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning av medelsbehovet under anslaget och tillstyrker regeringens förslag.

När det gäller frågan om stöd till omarronderingsprojekt vill utskottet anföra följande. Enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering lämnas stöd till vissa omarronderingsprojekt, framför allt i Dalarnas län. Stödet finansieras genom anslag 44:4. I statsbudgeten för år 2001 fanns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 20 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor avsåg bidrag till jordbrukets rationalisering. I samband med riksdagens behandling av statsbudgeten för år 2001 konstaterade utskottet att omarronderingsverksamheten bör bedrivas fortlöpande. Det främsta motivet var enligt utskottet att nå de positiva effekter för enskilda och samhället som en rationalisering av fastighetsindelningen ger, särskilt vad gäller jord- och skogsbruk. En kontinuerligt bedriven omarronderingsverksamhet är också en förutsättning för att lantmäteriet skall kunna bevara och utveckla sin kompetens på området. Utskottet fann mot den bakgrunden att bidraget till jordbrukets rationalisering inte borde begränsas till enbart tidigare beslutade åtgärder utan även borde få användas till nya omarronderingsprojekt. Om detta skulle innebära att anslagsbehovet måste omprövas förutsatte utskottet att regeringen skulle återkomma med förslag till finansiering i

kommande budgetproposition. Riksdagen beslutade att ge regeringen till känna vad utskottet anfört om omarronderingsverksamheten (bet. 2000/01: MJU2, rskr. 2000/01:86–87). I 2001 års ekonomiska vårproposition (prop. 2000/01:100) föreslogs emellertid en minskning av anslaget med 2 miljoner kronor. Minskningen avsåg delposten bidrag till jordbrukets rationalisering och berör därför omarronderingsverksamheten. Vid riksdagsbehandlingen av den ekonomiska vårpropositionen föreslog miljö- och jordbruksutskottet i yttrande till finansutskottet att riksdagen än en gång borde uppmärksamma regeringen på nödvändigheten av att omarronderingen även framgent kan bedrivas på minst oförändrad nivå (2000/01: MJU2y). Finansutskottet instämde i miljö- och jordbruksutskottets bedömning, och riksdagen beslutade att ge regeringen till känna vad miljö- och jordbruks- samt finansutskottet anfört härom (bet. 2000/01: FiU27 s. 78 f., rskr. 2000/01:279). Åtgärden att minska anslaget var inte till någon del ägnad att tillgodose riksdagens beslut när det gäller omarronderingsverksamheten. Förutom de uppenbara svårigheter som följer av förslaget när det gäller möjligheten att fullfölja redan gjorda åtaganden innebär det att möjligheterna att finansiera nya omarronderingsprojekt blir ytterst begränsade. I årets förslag till statsbudget föreslår regeringen en medelstillsdelning om 14 miljoner kronor, vilket innebär en besparing om 4 miljoner kronor. Av det totala anslaget skall delposten som används till finansiering av omarronderingsprojekt vara oförändrad, dvs. 3 miljoner kronor under år 2002. Vad utskottet tidigare uttalat om vikten av att omarronderingsverksamheten ges möjlighet att bedrivas fortlöpande och även framgent på minst oförändrad nivå kvarstår. Utskottet utgår från att regeringen noga följer utvecklingen på detta område och därvid beaktar i vad mån den nuvarande anslagsnivån får sådana negativa konsekvenser som utskottet tidigare uttryckt oro för. Utskottet finner emellertid mot bakgrund av riksdagens tidigare uttalanden och vad som nu anförts att det för närvarande inte är erforderligt med ytterligare åtgärder med anledning av motionerna MJ428 (s) och MJ520 (kd) yrkande 17 delvis.

När det gäller frågan om statsbidrag till verksamheten vid Emån vill utskottet anföra följande. Enligt regeringens förslag skall kreditgarantivningen upphöra den 1 januari 2002. Detta innebär att inga ytterligare statsbidrag till åtgärder mot översvämningar i Emån kommer att lämnas. Riksdagen beslutade under riksmötet 1978/79 att åkermark i anslutning till Emån skulle skyddas mot översvämningar (prop. 1978/79:10, bet. JoU 1978/79:7). Beslutet innebar i korthet att statligt stöd skulle lämnas till vissa lokala markavvattningsåtgärder i form av årensningar och invallningar i syfte att förbättra torrläggningen av de berörda markerna. I första hand förordades årensningar på den nedre delen av den i utredningsarbetet studerade åsträckan inom Flise-ryd-, Högsby- och Dragerydområdena samt inom Mörlundaområdet. Utskottet fann i likhet med regeringen att det var av betydande allmänt intresse att skyddet av jordbruksmarken mot översvämningar i ifrågavarande delar av Emådalen förbättrades. Utskottet konstaterar att de särskilda förhållandena i Emån med få möjligheter till magasinering av vatten medför att vattennivån

varierar mycket mellan lågvatten och högvattenflöde. Företrädare för projektet vid Emån har informerat utskottet om det vidare arbetet för att komma till rätta med översvämningarna. För närvarande pågår arbete med att färdigställa en ytterligare miljökonsekvensbeskrivning avseende en del av sträckan, vilken den miljöprövande myndigheten (Länsstyrelsen i Kalmar län) förordnat om. Miljökonsekvensbeskrivningen beräknas vara klar under år 2002. Det är enligt utskottets mening angeläget att arbetet med att färdigställa miljökonsekvensbeskrivningen kan slutföras så att ur miljösynpunkt godtagbara åtgärder för att skydda den omkringliggande åkermarken kan vidtas. Utskottet konstaterar dock att den av riksdagen beslutade ramen för utgiftsområdet inte medger några ytterligare medel för projektet för år 2002. Motionerna MJ321 (kd, c), MJ335 (m), MJ458 (s) och MJ520 (kd) yrkande 17 delvis bör av denna anledning inte föranleda någon riksdagens vidare åtgärd. Utskottet avstyrker vidare MJ520 (kd) yrkande 32 delvis.

44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning och avstyrker ett motionsyrkande (m) om att anslagstildelningen bör öka.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget utgör i huvudsak bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter, underhåll och upprustning av dessa lägenheter, avvecklingsbidrag och avträdesersättning åt innehavare av fjällägenheter, gästgiveribestyr samt inlösen av byggnader m.m. i vissa fall.

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning från år 1915. Det fanns år 2000 totalt 106 fjällägenheter i Sverige, de flesta i Jämtlands län. Frågor om nedläggning och friköp av fjällägenheter prövas av Jordbruksverket, medan länsstyrelsen beslutar om upplåtelser.

Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet gjorde år 1998 en inventering av kvarvarande fjällägenheter. Hälften bedömdes ha högsta bevarandevärde och borde enligt verkets mening behållas i statlig ägo. Av inventeringen framgår att det då bland de mest bevarandevärda fjällägenheterna fanns omkring femton levande aktiva fjälljordbruk. En del av de övriga permanent bebodda fjällägenheterna har fortfarande viss hävd av marker och bevarande landskapselement. Många har representativ kulturhistorisk bebyggelse.

Regeringen bedömer att anslaget bör föras upp med oförändrat belopp. Anslagsbehovet för åren 2003 och 2004 beräknas vara oförändrat.

Motionen

Enligt motion MJ471 (m) har anslaget till fjällägenheterna inte höjts eller indexreglerats under lång tid. Eftersom anslaget endast räcker för löpande underhåll på en tiondel av fastigheterna, finns ett stort uppdämt behov av olika åtgärder. Anslaget till fjällägenheter bör därför öka.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens bedömning av medelsbehovet och tillstyrker förslaget till medelstilldelning under anslaget.

Fjällägenheter omfattar mark och byggnader på statens mark på renbetesfjällen i Jämtlands län samt ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län. Anslaget syftar till finansiering av bidrag för investeringar i och underhåll av byggnader m.m. på dessa fjällägenheter. Som regeringen anför har en del av dessa fjällägenheter ett representativt kulturhistoriskt värde och bör såsom bevarandevärda behållas i statlig ägo. Utskottet utgår från att regeringen löpande följer upp medelsbehovet för de fjällägenheter som bör behållas i statlig ägo så att bevarandevärden inte går förlorade. Med hänvisning till den av riksdagen beslutade ramen för utgiftsområdet saknas förutsättningar att tillföra ytterligare medel till anslaget. Mot bakgrund härav avstyrker utskottet motion MJ471 (m).

44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelningen och avstyrker motionsyrkanden (m, c, fp) om annan medelstilldelning.

Propositionen

Regeringen uttalade i budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/2001:1 volym 1, s. 36. resp. 230, bet. 2000/01:FiU1) att en översyn bör göras av skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel med sikte på att förbättra deras effektivitet som miljöstyrmedel utan att kraven på kostnadseffektivitet eftersätts. Regeringen har tillkallat en särskild utredare (dir. 2001:55).

I regeringsförklaringen hösten 2000 aviserades att de s.k. gödselskatterna i lämplig form skall återföras till jordbruket och att förslag skall läggas fram under riksdagsåret. Regeringen uttalade i vårpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:100 s. 34, 66 och 131) att regeringen avser att ta upp ytterligare diskussioner med näringen och EG-kommissionen om hur återföringen skall ske.

Med ledning av storleken på uppturen skatt under perioden 1998–2001 har regeringen beräknat den sammanlagda skatten till 410 miljoner kronor. Med hänsyn till att 47 miljoner kronor av skatteinkomster, i enlighet med vad som

anförs i tilläggsbudgeten denna dag, skall disponeras som medfinansiering av en kompensation till jordbruket för märkbar revalvering bör anslaget för år 2002 beräknas till 363 miljoner kronor. För åren 2003 och 2004 beräknas anslaget till 420 respektive 430 miljoner kronor.

Regeringen kommer inom kort att till EG-kommissionen överlämna ett förslag till hur återföringen bör ske. Återföringen år 2002 kommer att avse skatter erlagda år 2001. Huvuddelen av den återförda skatten bör användas till åtgärder för att minska växtnäringens förluster från jordbruket och minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. En mindre del av beloppet kommer att återföras kollektivt till jordbruksnäringen för bl.a. informations-, utbildnings-, utvecklings- och rådgivningsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder. Skatten på bekämpningsmedel bör återföras kollektivt för forsknings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja en hållbar utveckling inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

Motionerna

Dieselskatten för jord- och skogsbrukets arbetsmaskiner bör enligt motion MJ396 (c) sänkas till EU-genomsnittet på 1 kr per liter. Kväveskatten på handelsgödsel bör tas bort och den sista delen i likställandet av jordbrukets och industrins el- och eldningsolja beskattning måste genomföras. Sammantaget bör skattebördan lindras med 1,27 miljarder kronor per år. Mot bakgrund härav kan anslaget räknas ned med 320 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Kvar finns återföring av skatten på bekämpningsmedel (yrkande 7 delvis). I motion MJ508 (m) anförs att regeringen går en krånglig omväg när den först tar ut olika skatter för att sedan återföra medlen. Motionärerna föreslår att skatten på handelsgödselns kväveinnehåll helt tas bort. Avgifterna på bekämpningsmedlen bör återföras till näringen i form av rådgivning, utbildning och forskning (yrkande 13). I motion MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis anförs att handelsgödselskatten är nödvändig för att minska överdosering. För att inte skapa obalans på marknaden bör Sverige därför sträva efter att handelsgödsel och bekämpningsmedel beskattas genom ett system baserat på kväveeffektivitet alternativt kväveförluster på EU-nivå. Anslaget föreslås utgå.

Utskottets ställningstagande

I avsikt att stärka den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft skall skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel m.m. återföras till jordbruket i lämplig form. Som regeringen anför kommer ett närmare förslag härom att presenteras för EG-kommissionen inom kort. Utskottet instämmer i de överväganden som regeringen gör i propositionen och avstyrker därmed motionerna MJ396 (c) yrkande 7 delvis, MJ508 (m) yrkande 13, MJ526 (fp) yrkande 16 delvis och Fi294 (fp) yrkande 21 delvis.

Samepolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom området.

Propositionen

Samepolitiken i Sverige omfattar Sametinget som regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget, rennäringen som regleras i rennärlagslagen (1971:437) och i rennärlagsförordningen (1993:384), Sameskolstyrelsen som regleras i sameskolförordningen (1995:205), stödet till det samiska språket vilket regleras i lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt stödet till samisk kultur.

Enligt ett till konventionen (SÖ 1972:15) mellan Sverige och Norge om renbetning m.m. anslutande protokoll skall Sverige och Norge bekosta och underhålla vissa stängsel. Staten har även skyldighet att svara för underhållet av vissa andra renskötseplanläggningar. Konventionen gäller t.o.m. den 30 april 2002. Regeringen har ingått ett avtal med Norge om upprättande av och mandat för en blandad svensk-norsk renbeteskommission. Kommissionen, som har utrett behovet av fortsatt renbetning i det andra landet, överlämnade sitt betänkande den 18 maj 2001. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Sverige avser därefter att ta upp förhandlingar med Norge om en ny renbeteskonvention. Detta arbete kommer dock inte att vara klart under våren 2002. Sverige och Norge kommer därför att ta upp frågan om en förlängning av den nuvarande konventionen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i den frågan.

Länsstyrelserna arbetar med att hålla den grundläggande redovisningen av samebyarnas markanvändningsanspråk à jour. Arbetet med rennäringens riksintressen fortsätter. Länsstyrelserna kompletterar redovisningarna med information om speciellt värdefulla eller känsliga områden för renskötelsen, naturvården och kulturmiljövården.

Arbetet med att skapa en ny metod för renbetesinventering har visat sig oväntat komplicerat. Den svensk-norska renbeteskommissionen har tagit fram Rennäringens kartskåp som innehåller ett omfattande och värdefullt material om rennäringen, bl.a. vegetationskartor av intresse för renskötelsen. Länsstyrelserna svarar för förvaltning och vidareutveckling av innehållet. Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen om hur den samlade informationen i kartskåpet liksom den utvecklingsverksamhet som pågår bl.a. inom Jordbruksverket och i FjällMISTRA kan användas för renbetesinventeringen.

Enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött lämnas pristillägg för renkött som godkänts vid köttbesiktning. Pristillägget lämnas med 9 kr per kg för vuxen ren och med 14,50 kr per kg för renkalv.

Konsekvenserna av nedfallet av radioaktivt cesium till följd av Tjernobyloylyckan fortsätter att påverka i första hand rennäringen. I vissa delar av norra Sverige påverkas emellertid även insjöfisket samt produktionen av nöt och får.

En del av anslaget bör användas för andra åtgärder för främjande av rennäringen. Medlen fördelas på användningsområden genom beslut av Jordbruksverket efter överläggningar mellan verket och Sametinget. Medlen används bl.a. för katastrofskadeskydd vid synnerligen svåra betesförhållanden. Användningen bör i görligaste mån samordnas med verksamheter som kan er hålla stöd enligt Mål 1-programmet, exempelvis verksamheter som är direkt inriktade på att utveckla näringen.

Den beräknade utgiftsutvecklingen avseende politikområdet Samepolitik är följande (i tusental kronor).

Utfall	Anslag	Utgifts- prognos	Förslag anslag	Beräknat anslag	Beräknat anslag
2000	2001 ¹	2001	2002	2003	2004
57 442	55 076	69 853	59 692	58 103	58 429

¹ Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för år 2002.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom området samepolitik.

45:1 Främjande av rennäringen m.m. och

45:2 Informationsatsning om samerna

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen 45:1 och 45:2. Utskottet tillstyrker även det bemyndigande som regeringen föreslår under anslaget 45:1.

Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Propositionen

Politikområde Utbildning inom utgiftsområde 23

Verksamheten vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår som en del i politikområdet Utbildning. Verksamheten utgör också ett viktigt medel för att förverkliga målen inom livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken, djurpolitiken, samepolitiken samt skogspolitiken.

Politikområde Forskning inom utgiftsområde 23

Forskningen som bedrivs inom de areella näringarna har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Viktiga globala miljö- och livsmedelsförsörjningsfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Medel till stöd för forskningen om de areella näringarna fördelas av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), som sorterar under utgiftsområde 20, men som har ett forskningsanslag under utgiftsområde 23. En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet Forskning under utgiftsområde 16.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens redovisning och resultatbedömning av verksamheten inom områdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

25:1 Sveriges lantbruksuniversitet**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker två motioner (kd, c) om annan medelstildelning. Utskottet avstyrker även två motioner (m, c) om Alnarps ställning som självständigt universitet respektive ökade resurser för forskning om svampangrepp.

Propositionen

SLU skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Anslaget finansierar grundutbildning, forskarutbildning, forskning, miljöanalys samt information och fortbildning. Verksamheten bedrivs utifrån ett sektorsansvar, som preciseras av fem ansvarsområden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- naturresurser för landsbygdsutveckling, rekreation och fritid,
- landskapsplanering och markanvändning.

Grundutbildningen bedrivs inom fyra långa och sju korta yrkesprogram samt inom de fem kandidat/magisterprogrammen skogsvetar-, bioteknologi- och naturresursprogrammen, ekonomiprogrammet med naturresursinriktning samt mark- och miljöprogrammet.

Verksamheten vid SLU ingår som en del i politikområdet Utbildning och omfattas därför av den resultatredovisning som görs för högskoleväsendet under utgiftsområde 16. Verksamheten utgör även ett viktigt medel för att förverkliga målen inom livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken, djurpolitiken, samepolitiken samt skogspolitiken under utgiftsområde 23, varför regeringen här redovisar en kort bedömning av denna.

Genom statsmakternas beslut har SLU under de senaste åren tilldelats 1 270 nya utbildningsplatser, vilket har lett till att en allt större del av SLU:s resurser går till grundutbildning. I regleringsbrevet för SLU specificeras utbildningsuppdraget till SLU genom ett mål för antalet helårsprestationer. Prestationsgraden är 92 %, vilket är högre än den genomsnittliga prestationsgraden för universitet och högskolor. Andelen studenter som avlagt examen på nominell tid har minskat sedan tidigare år.

Genomströmningen av studenter varierar mycket mellan olika program. På de långa programmen avlägger endast cirka en femtedel av studenterna examen på nominell studietid. Siffrorna är betydligt bättre för de korta programmen där drygt hälften avlägger examen på nominell tid. En förklaring till det sämre resultatet för år 2000 är att 60 studenter antagna enligt äldre studieordning avlagt examen under år 2000, vilket bidragit till att den genomsnittliga studietiden förlängts. En annan orsak är att studenterna även utan avslutad utbildning är eftertraktade på den goda arbetsmarknaden som rått.

Andelen kvinnliga studenter vid SLU:s utbildningsprogram utgör 61 %. Variationen är emellertid stor mellan olika program, men SLU arbetar aktivt med att utjämna könsfördelningen genom att vidta olika åtgärder för t.ex. antagningsförfarandet och information i gymnasieskolor.

Veterinärer med utbildning från land utanför EU hade tidigare små möjligheter att få en kompletterande utbildning för att därigenom erhålla legitimation och kunna utöva sitt yrke i Sverige. I syfte att tillvarata den resurs som dessa personer utgör, anvisades SLU första gången budgetåret 1999 3,13 miljoner kronor för att genomföra en kompletterande utbildning för utländska veterinärer. Till utbildningen antogs 17 utländska veterinärer då den startade år 1999. Under år 2000 har ytterligare 15 utländska veterinärer antagits. Utbildningsresultaten har hittills varit goda.

För forskarutbildningen har 270 examina för perioden 2000–2002 angetts som mål vad gäller lägsta antalet examina. Under det första året i perioden har 157 examina avlagts. För perioden 2001–2004 är målet 400 examina. Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i Danmark och SLU antog höstterminen 2001 för första gången studenter till en hortonomutbildning med gemensam utbildningsplan och gemensamma kurser.

Som ett led i att stärka djurskyddets ställning förstärktes anslaget för år 1999 engångsvis med 3 miljoner kronor för delfinansiering av en professur i djurskydd vid veterinärmedicinska fakulteten vid SLU för kommande femårsperiod. Tillsättningen av professuren har varit fördröjd men är nu under tillsättning.

SLU har under året inkommit till regeringen med en strategi för samverkan med det omgivande samhället. Det övergripande målet med samverkan är att SLU:s kunskap skall spridas till omgivningen och att SLU i sin tur skall kunna ta del av kunskaper och erfarenheter från omgivningen. I strategin befäster SLU sin policy för samverkan med det omgivande samhället inom de olika verksamhetsgrenarna och pekar härvid på de möjligheter till samverkan som t.ex. alumniverksamheten, fortbildningen och uppdragsutbildningen erbjuder. Forskningsinformationen ses som en viktig del i samverkan och kan vidareutvecklas.

I enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för år 2001 utgiftsområde 23 överförs 5 miljoner kronor från anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande* till verksamheten vid Centrum för uthålligt lantbruk (CUL). För fältförsöksverksamhet rörande ekologisk odling bör 7 miljoner kronor anvisas också för år 2002.

För att ge Artdatabanken möjlighet att skapa ett nationellt referensverk som beskriver samtliga i Sverige kända djur, växter och svampar anvisas 10 miljoner kronor som förstärkning av Artdatabankens verksamhet år 2002. Den minskning av anslaget med 6 miljoner kronor som gjordes i samband med tilläggsbudgeten i den ekonomiska vårpropositionen bör ligga kvar tills vidare för finansiering av BSE-kontroller m.m. Den särskilda anslagspost på 3 miljoner kronor som står till regeringens förfogande bör dras in.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2002 till 1 209 038 000 kr. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 1 233 872 000 kr respektive 1 268 169 000 kr.

Motionerna

Enligt motion MJ396 (c) bör anslaget höjas med 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Medlen bör användas för ökad forskning om Gremmeniella abietina och andra svampangrepp (yrkande 7 delvis). I motion MJ520 (kd) begärs en sänkning med 5 miljoner kronor. Motionärerna avvisar den engångssatsning på ekologisk produktion som regeringen föreslår genom en överföring från anslaget 26:1. I stället bör en långsiktig satsning göras på miljöanpassat jordbruk där både konventionellt och ekologiskt jordbruk samspelar (yrkande 32 delvis).

Ökade resurser till SLU för forskning om Gremmeniella abietina och andra svampangrepp begärs i motion MJ339 (c) yrkande 11.

Enligt motion MJ252 (m) bör SLU:s institution i Alnarp få ställning som självständigt lantbruksuniversitet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller anslaget och tillstyrker regeringens förslag. Därmed avstyrker utskottet motionerna MJ396 (c) yrkande 7 delvis och MJ520 (kd) yrkande 32 delvis.

Enligt vad utskottet inhämtat bedrivs forskning om Gremmeniella abietina inom den skogsvetenskapliga fakulteten vid SLU, där ett forskningsprojekt

arbetar med kartläggning och övervakning av utbredningen av Gremmeniella. Därefter syftar projektet till ökade kunskaper om bl.a. samspelet mellan miljö och sjukdomsutveckling, trädens försvarssystem mot svampangrepp, insekter m.m. samt val av plantmaterial. När det gäller resurser till viss forskning vill utskottet erinra om att enligt förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet den interna fördelningen av FoU-resurser m.m. ankommer på universitetets styrelse. Det är också en fråga för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) att inom ramen för forskningsprogrammet fördela medel till olika forskningsprojekt. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ339 (c) yrkande 11.

Utskottet har tidigare behandlat en motion om Alnarps ställning som självständigt universitet (bet. 1999/2000:MJU11). Utskottet, som hänvisade till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet, konstaterade att bl.a. vissa organisationsfrågor ankommer på universitetets styrelse. Det kan tilläggas att det enligt högskolelagen (1992:1434) ankommer på regeringen att anordna universitet och högskolor. I 10 § stadgas emellertid att även kommuner och landsting har denna möjlighet men endast med regeringens medgivande. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion MJ252 (m).

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker en motion (kd) om minskning av anslaget. Utskottet avstyrker även en motion (c) om ökade resurser för forskning om svampsjukdomen Gremmeniella. Vidare avstyrker utskottet motioner (v, kd, fp, mp) om resurser till Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Anslaget finansierar forskningsstöd, stöd till kollektiv forskning samt forskningsinformation rörande de areella näringarna inom Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas). Denna del av verksamheten inom Formas bedrevs t.o.m. år 2000 av Skogs- och jordbrukets forskningsråd, då detta avvecklades. Den kollektiva forskningen omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling.

I enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för år 2001 utgiftsområde 23 anslag 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande* överförs 5 miljoner kronor till anslag 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för verksamheten vid Centrum för uthålligt lantbruk (CUL).

För forskning och utveckling rörande ekologisk produktion har för åren 2002 och 2003 tidigare beräknats 35 miljoner kronor per år. Programmet förstärktes år 2001 genom att ytterligare 7 miljoner kronor anvisades till SLU för fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion. Programmet bör för år 2002 enligt regeringen förstärkas med ytterligare 10 miljoner kronor, varav 3 miljoner kronor bör disponeras av Formas och 7 miljoner kronor av SLU för fortsatt fältforskningsverksamhet. För att finansiera BSE-kontroller m.m. har en minskning av anslaget gjorts fr.o.m. år 2001.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2002 till 232 362 000 kr. För åren 2003 och 2004 beräknas anslagsbehoven till 230 336 000 kr respektive 210 889 000 kr.

Riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 230 000 000 kr efter år 2002.

Motionerna

Enligt motion MJ520 (kd) bör anslaget minskas med 10 miljoner kronor och användas för långsiktiga satsningar på miljöanpassat jordbruk där både konventionellt och ekologiskt jordbruk samspelar (yrkande 32 delvis).

Ökade forskningsresurser för svampsjukdomen *Gremmeniella* begärs i motion MJ204 (c) yrkande 3.

I ett flertal motioner begärs medel till Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet. Motion MJ244 (fp) framhåller värdet av att institutet tilldelas forskningsanslag och behovet av öronmärkta medel till stiftelsen för ekologisk jordbruksforskning betonas i motionerna MJ350 (mp) och MJ515 (mp) yrkande 19. Enligt motion MJ381 (kd) bör regeringen undersöka möjligheterna till basanslag för den ekologiska forskningen vid institutet. Motionärerna i motion MJ473 (v) anser att Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet skall erhålla ett basanslag och att detta skall finansieras i kommande budgetpropositioner inom ramen för medlen till forskning om ekologiskt lantbruk.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening bör resultatet av forskningsprogrammet för ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion även kunna gynna den konventionella produktionens utveckling och det ankommer på Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) att fatta beslut om fördelningen av medel till olika forskningsprojekt på området. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet, som finner regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget väl avvägt, motion MJ520 (kd) yrkande 32 delvis.

Med vad utskottet i tillämpliga delar anfört ovan avstyrks även motion MJ204 (c) yrkande 3.

När det gäller den ekologiska forskningen i stort vill utskottet erinra om sin i flera andra sammanhang framförda syn på jordbruket och trädgårdsod-

lingen som centrala näringar i ett hållbart samhälle. Konsumenternas intresse för miljöhänsyn, etiska värden, livsmedelssäkerhet och global livsmedelsförsörjning ökar och kommer att alltmer förändra dagens marknadssituation. Därmed växer också behovet av kunskaper som har betydelse för omställningen av samhället till en ekologiskt hållbar utveckling. Detta synsätt präglar även regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU, ett synsätt som vinner ökat stöd även inom gemenskapen. I sammanhanget vill utskottet framhålla den framskjutna ställning som forskning om hållbar utveckling har i arbetet med att uppnå miljö kvalitetsmålen och för hushållning med mark och vatten. Som framgår av propositionen har för forskning och utveckling rörande ekologisk produktion för åren 2002 och 2003 tidigare beräknats 35 miljoner kronor per år. Programmet förstärktes år 2001 genom att ytterligare 7 miljoner kronor anvisades till SLU för fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion. Forskningsprogrammet för ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion för perioden 2001–2003 har som mål att skapa förutsättningar för att uppnå såväl riksdagens ambition om en 20-procentig ekologisk produktion till år 2005 som att de övergripande miljö kvalitetsmålen kan nås inom en generation. Utskottet tillstyrker att programmet förstärks för år 2002 med ytterligare 10 miljoner kronor, varav 3 miljoner kronor bör disponeras av Formas och 7 miljoner kronor av SLU för fortsatt fältforskningsverksamhet.

Utskottet delar således i allt väsentligt de synpunkter som framförs i ett flertal motioner om den ekologiska odlingens betydelse för omställningen av samhället till en ekologiskt hållbar utveckling och om värdet av den forskning som bedrivs vid Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet. När det gäller frågan om resurser till stiftelsen är emellertid utskottets principiella inställning att det i första hand får anses vara en uppgift för Formas att inom ramen för forskningsprogrammet fördela medel till olika forskningsprojekt. Med hänvisning härtill och då utskottet tillstyrkt regeringens förslag om medel under anslaget avstyrks motionerna MJ244 (fp), MJ350 (mp), MJ381 (kd), MJ473 (v) yrkande 1 och MJ515 (mp) yrkande 19 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 26:2.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Åtgärder för skog som drabbats av svampangrepp (punkt 5)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ204 yrkande 1 och 2001/02:MJ283.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör ett flertal åtgärder vidtas med anledning av de omfattande angreppen på tallskog av svampen *Gremmeniella abietina*. För att förebygga och bekämpa svampangreppen krävs i första hand mer forskning och ökade kunskaper men tydlig information till markägare baserad på forskning och kända fakta är också nödvändig. En översyn bör göras av möjligheterna till ersättning, bl.a. i form av stöd till återplantering.

2. Konkurrensförhållandena inom veterinärväsendet (punkt 6)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ207 och 2001/02:MJ309.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening olämpligt att Jordbruksverket bedriver sådan affärsverksamhet att verket med statliga subventioner konkurrerar med de privatpraktiserande veterinärer som verket även har till uppgift att övervaka. Som anförs i motionerna MJ207 (m) och MJ309 (kd) bör regeringen göra en översyn av konkurrensförhållandena inom veterinärväsendet och lägga fram förslag som syftar till konkurrensneutralitet mellan privatpraktiserande vete-

rinärer och statligt anställda distriktsveterinärer. En översyn bör även göras av Jordbruksverkets organisation för att skilja myndighetsutövning från affärsverksamhet och av verkets praxis när det gäller försäljning och prissättning på veterinär medicin.

3. Principerna för utbetalning av arealersättningar (punkt 7)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Caroline Hagström (kd), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2001/02:MJ520 yrkande 3.

Ställningstagande

Att utbetalningarna av EU-ersättningar sker samma år som de avser anser vi vara en viktig princip. Vi har därför ställt oss bakom riksdagens beslut under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar om att utbetalningarna av medlen för arealersättningar tidigareläggs till år 2001. Denna princip innebär att medlen för de olika stöden måste periodiseras korrekt så att utbetalningarna kan göras före slutet av respektive år. Detta var också avsikten då Sverige blev medlem i EU. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Statlig lånegaranti (punkt 8)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ338 yrkande 9.

Ställningstagande

Under flera år har arealersättningarna betalats ut året efter det år ersättningarna avser. Detta medför ekonomiska förluster för jordbruket. Jag anser att staten måste försöka avhjälpa denna situation och garantera lösningar på eventuella likviditetsproblem som kan uppstå. En statlig lånegaranti bör därför utfärdas för de jordbrukare som på grund av systemet med utbetalningarna av arealersättningar får likviditetsproblem. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Djurskydd m.m. (punkt 9)

av Ulf Björklund (kd) och Caroline Hagström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ520 yrkande 22 och 23.

Ställningstagande

Det är mycket viktigt att djurhälsoprogrammen säkerställs. Det föreligger många risker med minskade anslag. Programmen kan hotas, sjukdomsövervakningen kan minska med en försämrad djurhälsa och ökad antibiotikaanvändning som följd. Smitta kan förbli oupptäckt och arbetet med mycket kostsam bekämpning av flera sjukdomar under 1900-talet riskerar att spolie-
ras. Sverige kan dessutom få svårt att uppfylla sina åligganden gentemot EU när det gäller sjukdomsövervakning. Resurserna för djurhälsoprogrammen måste därför säkerställas, vilket bör ske inom jordbruksverkets anslag. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Målen om ekologisk produktion (punkt 10)

av Jonas Ringqvist (v), Kjell-Erik Karlsson (v) och Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ515 yrkande 6.

Ställningstagande

Regeringen har i skrivelsen En hållbar utveckling av landsbygden m.m. (1999/2000:14) angett att den ekologiskt odlade arealen bör utgöra 20 % år 2005. Regeringen har därutöver uttalat att den ekologiska produktionen bör öka även därefter. För att tydliggöra ambitionen att arealen i ekologisk produktion skall öka även fortsättningsvis, anser vi att målet bör kompletteras med att 30 % av arealen skall vara ekologiskt odlad år 2010. Det är viktigt att redan nu ange en fortsättning efter år 2005 för att visa att den ekologiska omställningen av lantbruket är önskvärd och skall prioriteras.

7. Finansiering av ekologisk forskning och utbildning vid Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet (punkt 13)

av Ulf Björklund (kd), Jonas Ringqvist (v), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Maria Wetterstrand (mp) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ244, 2001/02:MJ350, 2001/02:MJ381, 2001/02:MJ473 och 2001/02:MJ515 yrkande 19.

Ställningstagande

Den långa kontinuiteten och den gynnsamma miljön har gjort den forskning som bedrivs vid Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna banbrytande för den ekologiska forskningen i Norden. Forskningen bygger på grundläggande ekologiska principer, dvs. kretslopp, förnyelsebar energi och vård av den biologiska mångfalden och syftar till en uthållig försörjning av livsmedel med hög näringskvalitet. Forskningen utgör också en viktig del i strävandena att uppnå miljö kvalitetsmålen. Enligt vår mening är pluralism och mångfald förutsättningar för en positiv utveckling inom all forskning, och basresurser måste tillföras stiftelsen om den skall kunna konkurrera på lika villkor med universitetsanknutna forskningsinstitut om tillgängliga medel. För de kommande budgetåren har stora resurser avsatts till forskning om ekologiskt lantbruk. Enligt vår mening bör i kommande budgetpropositioner utrymme skapas för basanslag till stiftelsen.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden.

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Per-Samuel Nisser (m) och Lars Lindblad (m).

Den 21 november 2002 beslöt riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2002. Samtidigt beslutades om preliminära utgiftstak för åren 2003 och 2004.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Ett övergripande mål för den ekonomiska politiken bör vara en sänkt utgiftskvot. För detta krävs såväl en moderniserad arbetsmarknad och avregleringar som sänkta skatter och lägre offentliga utgifter.

Våra förslag syftar också till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Vi vill satsa på en utbildning som ger alla större möjligheter till ett rikare liv. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Ännu fler kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Den sociala tryggheten ökar också i andra bemärkelser genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten att välja bidrar både till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma. Avsevärda resurser tillförs till exempel för att bryta den ökade sjukfrånvaron och de ökande förtidspensioneringarna.

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. När riksdagens majoritet nu genom riksdagsbeslutet den 21 november om ramar för de olika utgiftsområdena valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 23.

Regeringen föreslår att de ökade kostnaderna för BSE-kontroller skall finansieras från anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.

Följden blir att de nuvarande bidragen som utgår för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar minskar från 38 miljoner kronor till 20 miljoner kronor. Detta är enligt vår uppfattning olyckligt eftersom det förebyggande arbetet med att begränsa och minska utbrotten av allvarliga djursjukdomar kraftigt försvåras. Vi anser därför att anslaget bör ökas med 18 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

Jaktinstrumentet måste användas i ökad utsträckning för att begränsa viltskador. Detta bör gälla såväl de ökade sälskadorna som skador orsakade av de ökade rovdjursstammarna. Vi föreslår därför att anslaget 42:6 Ersättningar för viltskador minskas med 23 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Regeringen har för avsikt att föreslå att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas. För detta ändamål anslår regeringen 13 miljoner kronor för år 2002. Vi motsätter oss detta. Det behövs inte fler myndigheter för att förbättra djurskyddet utan en bättre tillsyn. Vi anslår därför fem miljoner kronor till Jordbruksverket för att förbättra djurskyddet.

Jordbruksverket har ansvar för bland annat administration av EU:s jordbrukspolitik och ansvarar vidare för tillämpningen av reglerna för den svenska livsmedelsproduktionen. Ett miljövänligt konventionellt jordbruk är nödvändigt även i framtiden. Vi avvisar därför det av regeringen uppsatta målet för den ekologiska produktionen. Regeringen anslår i syfte att främja utvecklingen av ekologiskt lantbruk 23 miljoner kronor år 2002 som fördelas på fem miljoner kronor till marknadsanalyser och statistik, 10 miljoner kronor till marknadsfrämjande åtgärder, 5 miljoner kronor för ökad användning av ekologiska livsmedel inom storhushåll och offentlig sektor och 3 miljoner kronor till ekologiska lantbruksorganisationer. Vi avvisar dessa anslag. Det är orimligt att staten skall subventionera storhushåll och vissa organisationer. Det måste vara efterfrågan på marknaden som avgör huruvida produktionen skall ske inom ramen för ekologisk eller konventionell odling och inte politiskt styrande beslut. Vi föreslår därför att Jordbruksverkets anslag minskas med 23 miljoner kronor. Mot bakgrund av vårt förslag om ytterligare fem miljoner kronor till djurskyddstillsynen föreslår vi således att det totala anslaget till Jordbruksverket minskas med 18 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

Livsmedelsverket skall verka för säkra livsmedel av god kvalitet. Regeringen föreslår att Livsmedelsverkets anslag skall ökas med 5 miljoner kronor för bl.a. en central kontroll av genetiskt modifierade livsmedel. Vi anser inte att det behövs ett särskilt anslag för kontroll av genetiskt modifierade livsmedel. Vi anslår i stället 3 miljoner kronor för att förstärka och förbättra livsmedelstillsynen. Vi föreslår därmed att anslaget till Livsmedelsverket minskas med 2 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag.

Verksamheten vid Livsmedelsekonomiska institutet omfattar analyser och utredningar inom det jordbrukspolitiska området. Liknande verksamhet bedrivs även av Jordbruksverket. För att hushålla med resurserna föreslår vi att anslaget 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet halveras år 2002 och därefter

upphör. Vi föreslår således att anslaget år 2002 minskas med 4 152 000 kr jämfört med regeringens förslag.

Regeringen föreslår att Emåprojektet inte skall erhålla ytterligare medel. Det är riksdagen som ursprungligen beslutade om stöd för åtgärder mot översvämning av Emån. Eftersom arbetet i stor utsträckning har pågått utifrån statligt engagemang, är det orimligt att staten nu undandrar sig sitt ansvar för slutförandet av utredning och åtgärder. Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med en slutredovisning och med förslag till kostnadstäckning för projektet.

Regeringen anslår i dag 1 538 000 kr till landets samtliga fjällägenheter. Av dessa medel fördelas 800 000 kr till fjällägenheter i Jämtland. Fjällägenheter är statens egendom och förvaltas av länsstyrelsen i respektive län. Lägenheterna har stora natur- och kulturmiljövärden. Anslaget har inte höjts eller indexreglerats under lång tid och anslaget räcker endast till löpande underhåll på en tiondel av alla fastigheter. Det finns därför ett stort behov av åtgärder. Anslaget till fjällägenheterna måste öka.

Regeringen föreslår att skatten på handelsgödselns kväveinnehåll och de så kallade bekämpningsmedelsavgifterna skall återföras till näringen i någon form. Detta utlovades redan i regeringsförklaringen hösten 2000. Ännu har ingenting återbetalats. Det är fel att först påföra skatter för att sedan delvis återföra dem. Vi föreslår i stället att skatten på handelsgödselns kväveinnehåll helt tas bort. Vi anser att det är riktigt att ha kvar avgifterna på bekämpningsmedel, men de bör återföras till näringen i form av rådgivning, utbildning och forskning. Eftersom vi föreslår att skatt på kväve inte skall tas ut föreslår vi att återföringen till jordbruket skall minska med motsvarande summa. Bekämpningsmedelsavgifterna uppgår till ca 45 miljoner kronor. Av dessa anslår vi 15 miljoner kronor till forskning på jordbruksområdet och 18 miljoner kronor som en engångsvis finansiering av de ökade kostnader som BSE-testerna medfört under anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma djursjukdomar. Resterande 12 miljoner kronor återförs till jordbruket i form av rådgivning och utbildning.

2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

av Ulf Björklund (kd) och Caroline Hagström (kd).

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår. Riksdagsmajoriteten bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har nu genom förslag till ramar för de olika utgiftsområdena ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första beslutet om statsbudgeten för år 2002. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som berör utgiftsområde 23 och som vi skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i första beslutsomgången.

Nya anslag

Enligt vår mening behöver forskningen om genmodifierade livsmedel stärkas. Kunskapen om hur miljö och hälsa påverkas av genteknik är inte tillräcklig. Vi har konsekvent argumenterat för den s.k. försiktighetsprincipen i EU:s politik om genmodifierade organismer. Det är angeläget att genforskningens stora potential för medicinska, livsmedelstekniska och ekonomiska förbättringar inte motverkas. Samtidigt åligger det emellertid den politiska makten på nationell och europeisk nivå att i möjligaste mån skydda medborgarna från oönskade och okända konsekvenser av denna utveckling. Riskerna är stora att genmodifierade växter sprider sina anlag till närbesläktade arter och stör ekosystemet, och allergiker kan drabbas om en gen från det allergena ämnet återfinns i en produkt som vanligtvis inte framkallar allergiska reaktioner. För informationsverksamhet bör 2 000 000 kr avsättas på ett nytt anslag, Informationscentrum för bioteknik.

Lantbruksföretagaren är som ingen annan företagare utsatt för vädrets nycker. De klimatförändringar som kan vara orsakade av människan kan drabba den enskilde lantbrukaren mycket hårt, och översvämningar eller svår torka kan innebära en mistad årsinkomst. Regeringen bör närmare utreda förutsättningarna för skördeskadeskydd i form av försäkringar eller på annat sätt och återkomma till riksdagen med förslag härom. Innan ett sådant förslag föreligger anser vi att 15 000 000 kr bör anvisas på ett nytt anslag Ersättning vid skördeskador.

I ett samhälle som strävar efter välfärd för alla är det rimligt att också lantbrukare kan vara lediga från sitt arbete utan att drabbas alltför hårt ekonomiskt. Eftersom olika system för avbyttjänst nu tillskapas anser vi det lämpligt att det statliga stödet skall betalas direkt till den som använder sig av avbytare och att ersättning skall utgå för ledig tid med ett maximum som kan höjas i takt med att avbyttjänsten byggs ut. På nytt anslag Avbyttjänst bör inledningsvis 20 000 000 kr anslås för denna verksamhet.

På grund av den knappa ramen och de mycket skiftande prioriteringar för investeringsstödet som olika länsstyrelser gör kommer enligt vår mening de investeringsstödet som fastlagts i den nu inledda programperioden för LBU-programmet att kunna ge växthusodlingen nödvändigt ekonomiskt stöd. Koldioxidskatten för växthusnäringen bör därför sänkas till samma nivå som konkurrentländernas. På nytt anslag Kompensation för växthusnäringens skatt på bränsle bör anslås 20 000 000 kr.

Övriga anslag

På det internationella skogsområdet måste insatserna från statens sida öka. Den internationella konkurrenssituationen gör det nödvändigt att det vid svenska beskickningar utomlands finns kompetens och resurser att bevaka skogsfrågorna och att marknadsföra svensk skogsindustri och dess miljövänliga produkter. För närvarande är Sverige många gånger inte representerat vid viktiga internationella sammankomster. Det är av nationellt intresse att de

svenska skogliga intressena har en stor internationell statlig representation, och att skoglig kompetens och resurser tillskapas på våra beskickningar utomlands. För ändamålet bör anslaget 41:3 Internationellt skogssamarbete tillföras ytterligare 1 000 000 kr.

Distriktsveterinärorganisationen har under flera år med undantag av 1999 redovisat ett ekonomiskt överskott för sin verksamhet. Mot den bakgrunden anser vi att anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen bör reduceras med 27 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Vi anser att Jordbruksverket har möjligheter att rationalisera och minska sin byråkrati genom effektiviseringar, exempelvis genom enkla clearingsystem. Därför bör kostnaderna för Jordbruksverkets verksamhet kunna minskas med 10 % och anslaget 43:1 Statens jordbruksverk reduceras med 54 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Fiskeriverket har under senare år erhållit ökade anslag. För år 2002 föreslår vi därför att anslaget 43:8 Fiskeriverket reduceras med 4 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

I takt med att svenska livsmedelsprodukter blir kända ute i Europa ökar förutsättningarna för export. Det är därför angeläget att dessa produkter på olika sätt blir kända, vilket inte minst gäller de ekologiskt producerade livsmedlen. I likhet med andra EU-länder måste Sverige satsa tillräckliga medel för att stötta svensk livsmedellexport, och det är viktigt att mindre livsmedelsföretag får stöd för att nå ut på marknaden med förädlade produkter. För förstärkta exportinsatser bör anslaget 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet ökas med 25 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Kommissionen har drastiskt skurit ned miljö- och landsbygdsprogrammet, vilket drabbar svensk lantbruksnäring hårt. Om lantbruket inte kompenseras med nationella medel riskeras trovärdigheten i arbetet för ett mer miljöanpassat jordbruk, och förutsättningarna för att hålla landskapet öppet minskar påtagligt. Lantbruket fyller en mycket viktig funktion i upprätthållandet av den biologiska mångfalden och av kulturmiljövärdena, och behovet av stöd till mindre gynnade områden och av startstöd till unga jordbrukare och nyetablerade bönder är fortfarande mycket stort. Mot den bakgrunden bör anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur tillföras 300 000 000 kr utöver regeringens förslag. Norrlandsjordbruket har extra kostnader som inte belastar jordbruket i övriga Sverige och produktionen minskar, vilket tyder på att lönsamheten är sämre än på andra håll i landet. Införandet av kadaverinsamlingen i norra Sverige har också medfört att jordbruket i norr drabbats av högre kostnader. En höjd transportersättning skulle sannolikt leda till ökad stabilitet och framtidstro. 7 000 000 kr bör därför anvisas som ett extra Norrlandsstöd. Sammanlagt bör således anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur tillföras 307 000 000 kr utöver regeringens förslag.

Enligt vår mening utgör ett arealstöd för miljöförbättrande åtgärder en viktig stimulans för förändring av produktionsmetodik och produktionsuppläggning inom trädgårdsnäringen. På växthusodlingens område är den forsknings- och utvecklingsverksamhet som erhåller stöd av samhället alltför begränsad

för att företag som önskar utveckla sin produktion enligt ekologiska principer skall kunna få någon vägledning. Miljöstöden i landsbygdsprogrammet bör därför byggas ut med dels ett konventionellt stöd för resurshushållande trädgårdsodling, dels ett nationellt stöd för ekologisk växthusodling.

Liksom trädgårdsodlingen är potatisodlingen en strukturellt småskalig företagarbransch med en begränsad produktionsandel som kanaliseras via egna utbudsorganisationer. Branschen möter därför samma svårigheter som trädgårdsodlingen när det gäller att på frivillig grund tillskapa resurser för tillämpad forskning och utvecklingsverksamhet. Vi anser det angeläget att potatisodlingen får tillgång till budgetmedel i motsvarande omfattning. Anslaget 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket bör därför tillföras ytterligare 5 000 000 kr.

Regeringen föreslår att den statliga kreditgarantin för åtgärder mot över-
svämningar i Emån skall upphöra den 1 januari 2002. Inte heller skall ekonomiskt stöd ges i andra former, vilket vi anser mycket otillfredsställande. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag att kreditgarantin skall upphöra. För att garantera fortsatt omarronderingsverksamhet med möjlighet till tillkommande objekt samt fortsatt stöd för åtgärder kring Emån bör anslaget 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. höjas med 5 000 000 kr utöver regeringens förslag. Därefter bör för ändamålet anslaget tillföras 10 000 000 kr för vardera budgetåren 2003 och 2004.

När det gäller omarronderingsverksamheten har riksdagen i två tillkännagivanden uppmärksammat regeringen på nödvändigheten att omarronderingen även framgent måste garanteras möjlighet att bedrivas på minst oförändrad nivå och att bidraget även skall få användas till nya omarronderingsprojekt. Åtgärden att då minska anslaget är inte till någon del ägnad att tillgodose riksdagens beslut i frågan. Förutom uppenbara svårigheter att fullfölja redan gjorda åtaganden innebär det att möjligheter till nya angelägna åtaganden i stort sett förhindras. Det är anmärkningsvärt att regeringen, trots två tillkännagivanden, inte beaktar de positiva effekter både för enskilda och samhället som en rationalisering av fastighetsindelningen innebär, särskilt vad gäller jord- och skogsbruk.

Regeringen föreslår att skatten på handelsgödselns kväveinnehåll och de s.k. bekämpningsmedelsavgifterna skall återföras till näringen i någon form. Detta är en linje som Kristdemokraterna har drivit under många år. Dessvärre har ännu ingen återbetalning till lantbrukarna genomförts. Lämpligen bör återbetalningen baseras på omfattningen av den brukade arealen.

Enligt vår mening ger en avveckling av det stöd som givit god effekt vad gäller miljöanpassade brukningsmetoder fel signaler till de jordbrukare som önskar en mer ekologisk inriktning av sin produktion. Det bör i stället satsas långsiktigt både på konventionellt jordbruk med REKO-stöd och på ekologisk produktion så att konkurrensen mellan de båda brukningsformerna inte snedvrids alltför mycket. Mot denna bakgrund avvisar vi regeringens engångssatsning på ekologisk produktion inom bl.a. anslaget 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet som således bör minska med 50 000 000 kr. Vi förordar i stället en

långsiktig satsning på miljöanpassat jordbruk där både konventionellt och ekologiskt jordbruk samspelar.

Av samma skäl som ovan bör anslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning minskas med 10 000 000 kr motsvarande regeringens förslag om medel till fortsatt fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion.

3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

av Eskil Erlandsson (c).

Den 21 november 2001 beslutade riksdagen om ramar för de olika utgiftsområdena. Jag kan av formella skäl inte vidhålla våra anslagsyrkanden i en reservation och väljer därför att i ett särskilt yttrande redovisa Centerpartiets politik som berör utgiftsområde 23.

Nya anslag

Det finns ett stort behov av forskning och utveckling inom skogssektorn som är Sveriges största nettoexportör. Ett nytt anslag, Förstärkt forskning om träet och träets möjligheter, bör inrättas och 15 000 000 kr anvisas för ändamålet. På ett särskilt anslag, Forskning och utveckling inom livsmedelssektorn, bör 100 000 000 kr anvisas. En stor del av dessa medel bör användas till en fond inriktad på forskning om småskalig livsmedelsproduktion och vidareförädling. Enligt min mening bör ett fyraårigt program för exportfrämjande åtgärder inledas och för ändamålet bör 30 000 000 kr anvisas på ett nytt anslag, Exportfrämjande åtgärder. Vidare bör 8 000 000 kr anvisas på ett särskilt anslag, Stödprogram för strukturomvandling av växthusnäringen. Jag anser även att 15 000 000 kr bör tillföras ett nytt anslag som en kollektiv resurs för trädgårdsbranschens utveckling. Ett nytt anslag, Program för gårdsbaserad livsmedelsförädling, bör inrättas. För ändamålet bör 20 000 000 kr anvisas.

Övriga anslag

För att bekämpa spridningen av svampsjukdomen Gremmeniella bör Skogsstyrelsen tillföras extra resurser för inventering och rådgivning. Ytterligare resurser bör avsättas även för plantering och skötsel av ädellövskog. Anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket bör därför tillföras 20 000 000 kr utöver regeringens förslag.

BSE-krisen har inneburit ökade anslag för BSE-kontroller, vilket är angeläget. Jag finner det emellertid märkligt att regeringen väljer att minska anslagsposten Bidrag till bekämpande av djursjukdomar under anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar från 38 000 000 kr till 20 000 000 kr, vilket kan få allvarliga konsekvenser. Det finns även behov av ändrade ersättningsregler för produktionsbortfall vid epizootiebrott. För att finansiera en höjning av ersättningsnivån vid epizootiebrott och utökade BSE-kontroller utan att andra angelägna behov trängs undan bör anslaget

42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar räknas upp med 43 000 000 kr.

Djurskyddet är en mycket angelägen fråga och det är för Centerpartiet självklart att djur skall behandlas väl och skyddas från lidande. Jag ställer mig emellertid tveksam till om inrättande av en ny myndighet är bästa sättet att uppnå ett gott djurskydd. Det finns all anledning att förstärka myndighetsarbetet på djurskyddsområdet, men enligt min mening är en bättre lösning att tillföra Jordbruksverket ytterligare medel för arbete med djurskyddsfrågor. Med tanke på de stora samordningsvinsterna är denna lösning mer effektiv samtidigt som en helhetssyn skulle komma att gå förlorad genom inrättandet av en helt ny myndighet. Anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten bör således minskas med 13 000 000 kr, vilket motsvarar hela det föreslagna anslaget. För att förstärka det pågående arbetet med djurskydd vid Jordbruksverket bör anslaget 43:1 Statens jordbruksverk tillföras ytterligare 8 000 000 kr.

Statens livsmedelsverk bör få ökade resurser för förbättrad livsmedelskontroll och för ett särskilt tillsynsprojekt för nötköttkontroll. Anslaget 43:12 Statens livsmedelsverk bör tillföras 15 000 000 kr utöver regeringens förslag.

Anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur bör tillföras 355 000 000 kr utöver regeringens förslag för att kompensera det dåliga svenska förhandlingsresultatet när det gäller landsbygdsförordningen och miljöstödsprogrammen. I tider då allt fler små lantbruk läggs ned försvåras också möjligheterna för unga människor som vill bli lantbrukare att kunna starta egen verksamhet. Denna utveckling är oroande om man ser till framtidens behov av yngre människor i lantbruksnäringen. Startstöd och andra liknande inslag spelar en viktig roll när det gäller att garantera återväxten. Det maximala beloppet för startstöd bör höjas till samma nivå som EU-förordningen anger

Forskningen om ekologiskt lantbruk bör breddas samtidigt som arbetet med att minska växtnärläckaget inom jordbruket behöver intensifieras. Mot den bakgrunden bör anslaget 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket tillföras 29 000 000 kr utöver regeringens förslag.

Regeringen föreslår att den statliga kreditgarantin för åtgärder mot översvämningar i Emån skall upphöra den 1 januari 2002. Inte heller skall ekonomiskt stöd ges i andra former, vilket vi anser mycket otillfredsställande. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag att kreditgarantin skall upphöra. Medel för åtgärder mot översvämningar i Emån bör reserveras även i framtiden. För år 2002 bör anslaget 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. därför räknas upp med 5 000 000 kr.

För att möjliggöra utökad forskning om Gremmeniella abietina och andra svampangrepp bör ytterligare 5 000 000 kr tillföras anslaget 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet.

4. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

av Harald Nordlund (fp).

Lagar och förordningar utgör viktiga styrmedel för ett bättre djurskydd. För en effektiv kontroll av efterföljden av djurskyddsbestämmelserna bör länsstyrelserna och övriga berörda tillsynsmyndigheter få ökade resurser för detta betydelsefulla arbete. Framför allt finns behov av en god tillsyn av djurtransporter. Mot den bakgrunden bör anslaget 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder tillföras 5 000 000 kr utöver regeringens förslag.

Anslaget 43:1 Statens jordbruksverk bör reduceras med 100 000 000 kr och anslaget 43:8 Fiskeriverket med 10 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Skatten på handelsgödsel är nödvändig för att minska överdoseringen. Sverige bör därför driva kravet att handelsgödsel och bekämpningsmedel beskattas genom ett system baserat på kväveeffektivitet/kväveförluster på EU-nivå, annars rubbas den inre marknaden. Det är viktigt att svenska bönder har goda förutsättningar att konkurrera på en europeisk marknad. Mot den bakgrunden bör anslaget 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. användas som miljöförbättrande åtgärder. I avvaktan på detta bör anslaget reduceras med 363 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2001/02:1 utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Regeringen (Jordbruksdepartementet) har föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad som anförs om statens ansvar för skörde-skador (avsnitt 5.5.1),
2. att riksdagen godkänner vad som anförs om dispositionen av anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (avsnitt 6.7.1),
3. att riksdagen godkänner vad som anförs om dispositionen av anslaget 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering (avsnitt 6.7.4),
4. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ram-anslaget 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 8 200 000 kronor under år 2003 (avsnitt 4.8.3),
5. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ram-anslaget 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kronor efter år 2002 (avsnitt 4.8.5),
6. att riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2002 låta Statens jordbruks- verk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU- verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 500 000 000 kronor (avsnitt 5.8.1),
7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ram- anslaget 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m., fatta beslut som inklu- sive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 5 100 000 000 kronor under år 2003 (avsnitt 5.8.5),
8. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ram- anslaget 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 1 600 000 kronor under år 2003 (avsnitt 5.8.6),
9. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ram- anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 070 000 000 kronor under åren 2003–2007 (avsnitt 6.7.1),
10. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ram- anslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden in-

nebär utgifter på högst 3 500 000 000 kronor under åren 2003–2007 (avsnitt 6.7.2),

11. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m., fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kronor efter år 2002 (avsnitt 7.6.1),
12. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2002, i fråga om ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning och kollektiv forskning, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 230 000 000 kronor efter år 2002 (avsnitt 8.2),
13. att riksdagen för år 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt följande uppställning:

Skogspolitik

- 41:1 Skogsvårdsorganisationen; ramanslag; 290 944 000 kr,
- 41:2 Insatser för skogsbruket; ramanslag; 220 700 000 kr,
- 41:3 Internationellt skogssamarbete; ramanslag; 1 405 000 kr,
- 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning; ramanslag; 6 000 000 kr,

Djurpolitik

- 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt; ramanslag; 101 472 000 kr,
- 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen; obetecknat anslag; 87 553 000 kr,
- 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder; ramanslag; 22 603,
- 42:4 Centrala försöksdjursnämnden; ramanslag; 13 002 000 kr,
- 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar; ramanslag; 107 100 000 kr,
- 42:6 Ersättningar för viltskador m.m.; ramanslag; 84 000 000 kr,
- 42:7 Djurskyddsmyndigheten; ramanslag; 13 000 000 kr,

Livsmedelspolitik

- 43:1 Statens jordbruksverk; ramanslag; 310 104 000 kr,
- 43:2 Statens utsädeskontroll; ramanslag; 793 000 kr,
- 43:3 Statens växtsortnämnd; ramanslag; 1 955 000 kr,
- 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar; ramanslag; 2 578 000 kr,
- 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.; ramanslag; 5 407 400 000 kr,
- 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter; ramanslag; 1 516 000 000 kr,

- 43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.; ramanslag; 79 700 000 kr,
- 43:8 Fiskeriverket; ramanslag; 100 054 000 kr,
- 43:9 Strukturstöd till fisket m.m.; ramanslag; 30 890 000 kr,
- 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.; ramanslag; 80 000 000 kr,
- 43:11 Fiskevård; ramanslag; 20 000 000 kr,
- 43:12 Statens livsmedelsverk; ramanslag; 126 759 000 kr,
- 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet; ramanslag; 8 304 000 kr,
- 43:14 Livsmedelsstatistik; ramanslag; 22 895 000 kr,
- 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten; ramanslag; 3 700 000 kr,
- 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet; ramanslag; 17 000 000 kr,
- 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.; ramanslag; 37 089 000 kr,

Landsbygdspolitik

- 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur; ramanslag; 2 203 000 kr,
- 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur; ramanslag; 1 529 469 kr,
- 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket; reservationsanslag; 29 393 000 kr,
- 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.; ramanslag; 14 000 000 kr,
- 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.; ramanslag; 1 538 000 kr,
- 44:6 Återföring av skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel; obetecknat anslag; 363 000 000 kr,

Samepolitik

- 45:1 Främjande av rennäringen m.m.; ramanslag; 37 000 000 kr,
- 45:2 Informationsinsats om samerna; ramanslag; 6 000 000 kr,

Forskningspolitik och utbildningspolitik

- 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet; ramanslag; 1 209 038 000 kr,
- 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning; ramanslag; 232 362 000 kr,
- 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien; obetecknat anslag; 1 184 000 kr.

Motionerna

2001/02:Fi294 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

21. Riksdagen anvisar för budgetåret 2002 anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
42:3	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	22 603	5 000
43:1	Statens jordbruksverk	310 104	- 100 000
43:8	Fiskeriverket	100 054	- 10 000
44:6	Återföring av skatt på bekämpningsmedel och kväve i gödsel	363 000	- 363 000

2001/02: MJ204 av Kenneth Johansson och Sven Bergström (c):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheterna att stödja återplantering av drabbade skogsområden för skogsbrukare vars skog drabbats av svampangrepp.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser till Skogsstyrelsen för inventering och rådgivning för att bekämpa svampsjukdomen Gremmeniella.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade forskningsresurser.

2001/02: MJ207 av Christel Anderberg och Patrik Norinder (m):

- Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som syftar till konkurrensneutralitet mellan privatpraktiserande veterinärer och statligt anställda distriktsveterinärer i enlighet med vad som anförs i motionen.
- Riksdagen begär hos regeringen en översyn av Jordbruksverkets organisation för att skilja myndighetsutövning från affärsverksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
- Riksdagen begär hos regeringen en översyn av Jordbruksverkets praxis vad avser försäljning av och prissättning på veterinär medicin.

2001/02: MJ244 av Harald Nordlund (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om värdet av att Biodynamiska forskningsinstitutet vid Rudolf Steinerhögskolan tilldelas forskningsanslag.

2001/02: MJ252 av Bertil Persson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Alnarp bör befrias.

2001/02: MJ283 av Per-Samuel Nisser och Ola Karlsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder med anledning av de omfattande svampangreppen på tallskog.

2001/02: MJ309 av Caroline Hagström m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av konkurrensförhållandena i veterinärväsendet.

2001/02: MJ321 av Agne Hansson och Chatrine Pålsson (c, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt kreditgarantivning och statsbidragsgivning till åtgärder mot översvämningar i Emån.

2001/02: MJ335 av Göte Jonsson och Leif Carlson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om slutförande och kostnadstäckning av projekt med anledning av Emån.

2001/02: MJ338 av Agne Hansson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillföra nationella budgetmedel för att mildra utfallet av det klena förhandlingsresultatet gällande landsbygdsförordningen och miljöstödsprogrammen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en statlig lånegaranti bör utfärdas för jordbrukare som på grund av försenade utbetalningar av arealersättningen får likviditetsproblem.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja det maximala beloppet för startstöd till samma nivå som EU-förordningen anger.

2001/02: MJ339 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade resurser till SLU för forskning kring svampangrepp.

2001/02: MJ340 av Caroline Hagström m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om REKO-stödet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att stöd till ekologisk odling inom EU också skall innefatta stöd till ekologisk växthusodling.

2001/02: MJ343 av Göte Jonsson m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om produktionsformerna.

2001/02: MJ350 av Gudrun Lindvall (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av öronmärkta medel till Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna för ekologisk jordbruksforskning.

2001/02: MJ381 av Ulf Björklund (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheter till ett basanslag för den ekologiska forskningen vid Biodynamiska Forskningsinstitutet i Järna.

2001/02: MJ396 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

1. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för "Förstärkt forskning kring träet och träets möjligheter".
2. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för "Forskning och utveckling inom livsmedelssektorn".
3. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för "Program för gårdsbaserad livsmedelsförädling".
4. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för "Exportfrämjande åtgärder".
5. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för "Stödprogram för strukturomvandling av växthusnäringen".
6. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för "Kollektiv resurs för trädgårdsbranschen".
7. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsförändring
		tkr	tkr
41:2	Insatser för skogsbruket	220 700	20 000
42:5	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	107 100	43 000
42:7	Djurskyddsmyndigheten	13 000	- 13 000
43:1	Statens jordbruksverk	310 104	8 000
43:12	Statens livsmedelsverk	126 759	15 000
44:1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 203 000	355 000
44:3	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	29 393	29 000
44:4	Stöd till jordbrukets rationa- lisering m.m.	14 000	5 000
44:6	Återföring av skatt på bekämp- ningsmedel och kväve i handelsgödsel	363 000	- 320 000
25:1	Sveriges lantbruksuniversitet	1 209 038	5 000
Nytt	Förstärkt forskning kring träet och träets möjligheter		15 000
Nytt	Forskning och utveckling inom livsmedelssektorn		100 000
Nytt	Program för gårdsbaserad		

	livsmedelsförädling	20 000
Nytt	Exportfrämjande åtgärder	30 000
Nytt	Stödprogram för struktur- omvandling av växthusnäringen	8 000
Nytt	Kollektiv resurs för trädgårdsbranschen	15 000

2001/02: MJ428 av Bengt-Ola Rytter (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omarrondering.

2001/02: MJ438 av Inger Lundberg m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tolkningen av begreppet skörde-skador av naturkatastrofkaraktär måste kunna omfatta begränsade områden, där lantbrukarna drabbats av mycket dramatiska skörde-skador.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av former för och ekonomisk beredskap för skörde-skador av naturkatastrofkaraktär.

2001/02: MJ458 av Håkan Juholt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot översvämningar i Emån.

2001/02: MJ471 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslaget till fjällägenheterna.

2001/02: MJ473 av Jonas Ringqvist och Kjell-Erik Karlsson (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Stiftelsen biodynamiska forskningsinstitutet skall erhålla ett basanslag till sin forskningsverksamhet och att detta skall finansieras i kommande budgetpropositioner inom ramen för satsningen på forskning om ekologiskt lantbruk som finns anslagen.

2001/02: MJ508 av Göte Jonsson m.fl. (m):

7. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 23 politikområde 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar för år 2002 18 000 000 kr mer än regeringen eller således 125 100 000 kr.
8. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 23 politikområde 42:6 Ersättningar för viltskador för år 2002 61 000 000 kr.
9. Riksdagen beslutar att avskaffa anslaget 42:7 Djurskyddsmyndigheten i enlighet med vad som anförs i motionen.

10. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 23 politikområde 43:1 Statens jordbruksverk för år 2002 292 104 000 kr.
11. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 23 politikområde 43:12 Livsmedelsverket för år 2002 124 759 000 kr.
12. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 23 politikområde 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet för år 2002 4 152 000 kr.
13. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 23 politikområde 44:6 Återföring av skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel för år 2002 12 000 000 kr.

2001/02: MJ515 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om komplettering av målen om ekologisk produktion.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om öronmärkta resurser till den biodynamiska jordbruksforskningen i Järna.

2001/02: MJ518 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till marknadsföring av ekologiska produkter.

2001/02: MJ520 av Alf Svensson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbetalningarna av arealersättningarna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anvisa ytterligare 300 miljoner kronor till åtgärder för landsbygdsutveckling och miljöprogram.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till avbyttjänst.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om exportfrämjande åtgärder.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skördeskadeskydd.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett extra Norrlandsstöd.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till jordbrukets rationalisering.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att 2 miljoner kronor avsätts som ett nytt anslag för inrättande av ett informationscentrum för bioteknik.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om djurskydd och djurhälsovård.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om säkerställande av ekonomiska resurser till djurhälsovård inom ramen för Jordbruksverkets budget.
32. Riksdagen anvisar med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
	tkr	tkr
41:3 Internationellt skogssamarbete	1 405	1 000
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	87 553	- 27 000
43:1 Statens jordbruksverk	310 104	- 54 000
43:8 Fiskeriverket	100 054	- 4000
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	17 000	25 000
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 203 000	300 000
44:1 -" - Extra Norrlandsstöd		7 000
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket. Utökad stöd avseende utvecklingsfond för potatisodling	29 393	5 000
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering	14 000	5 000
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	1 209 038	- 50 000
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning	232 362	- 10 000
Nytt Kompensation för växthusnäringens skatt på bränsle		20 000
Nytt Avbyttjänst		20 000
Nytt Informationscentrum för bioteknik		2 000
Nytt Ersättning vid skördeskador		15 000

2001/02: MJ526 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp):

16. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
	tkr	tkr
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	22 603	5 000
43:1 Statens jordbruksverk	310 104	- 100 000
43:8 Fiskeriverket	100 054	- 10 000
44:6 Återföring av skatt på bekämpningsmedel och kväve i gödsel	363 000	- 363 000

BILAGA 2Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23
Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

1 000-tal kronor

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning utom såvitt avser anslag 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m. Utskottet föreslår att nämnda anslag sänks med 3,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

	Politikområde Anslag	Utskottets förslag
25	Utbildningspolitik	
1	Sveriges lantbruksuniversitet (<i>ram</i>)	1 209 038
26	Forskningspolitik	
1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyg- gande: Forskning och kollektiv forskning (<i>ram</i>)	232 362
2	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien (<i>obet.</i>)	1 184
41	Skogspolitik	
1	Skogsvårdsorganisationen (<i>ram</i>)	290 944
2	Insatser för skogsbruket (<i>ram</i>)	220 700
3	Internationellt skogssamarbete (<i>ram</i>)	1 405
4	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeöver- vakning (<i>ram</i>)	6 000
42	Djurpolitik	
1	Statens veterinärmedicinska anstalt (<i>ram</i>)	101 472
2	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen (<i>obet.</i>)	87 553
3	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder (<i>ram</i>)	22 603
4	Centrala försöksdjursnämnden (<i>ram</i>)	13 002
5	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (<i>ram</i>)	107 100
6	Ersättningar för viltskador m.m. (<i>ram</i>)	84 000
7	Djurskyddsmyndigheten (<i>ram</i>)	13 000
43	Livsmedelspolitik	
1	Statens jordbruksverk (<i>ram</i>)	310 104
2	Statens utsädeskontroll (<i>ram</i>)	793
3	Statens växtsortnämnd (<i>ram</i>)	1 955
4	Bekämpande av växtsjukdomar (<i>ram</i>)	2 578
5	Arealersättning och djurbidrag m.m. (<i>ram</i>)	1 907 400
6	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter (<i>ram</i>)	1 516 000
7	Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m. (<i>ram</i>)	79 700
8	Fiskeriverket (<i>ram</i>)	100 054

	Politikområde Anslag	Utskottets förslag
9	Strukturstöd till fisket m.m. (<i>ram</i>)	30 890
10	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (<i>ram</i>)	80 000
11	Fiskevård (<i>ram</i>)	20 000
12	Statens livsmedelsverk (<i>ram</i>)	126 759
13	Livsmedelsekonomiska institutet (<i>ram</i>)	8 304
14	Livsmedelsstatistik (<i>ram</i>)	22 895
15	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten (<i>ram</i>)	3 700
16	Åtgärder inom livsmedelsområdet (<i>ram</i>)	17 000
17	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. (<i>ram</i>)	37 089
44	Landsbygdspolitik	
1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (<i>ram</i>)	2 203 000
2	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (<i>ram</i>)	1 529 469
3	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket (<i>res.</i>)	29 393
4	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (<i>ram</i>)	14 000
5	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m. (<i>ram</i>)	1 538
6	Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (<i>obet.</i>)	363 000
45	Samepolitik	
1	Främjande av rennäringen m.m. (<i>ram</i>)	37 000
2	Informationssatsning om samerna (<i>ram</i>)	6 000
	Summa för utgiftsområdet	10 838 984

BILAGA 3

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2002 inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	(ram)	1 209 038		-50 000	+5 000	
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning	(ram)	232 362		-10 000		
26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	(obet.)	1 184				
41:1 Skogsvårdsorganisationen	(ram)	290 944				
41:2 Insatser för skogsbruket	(ram)	220 700			+20 000	
41:3 Internationellt skogssamarbete	(ram)	1 405		+1 000		
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	(ram)	6 000				
41:5 Förstärkt forskning kring träet och träets möjligheter	(ram)				+15 000	
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	(ram)	101 472				
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	(obet.)	87 553		-27 000		
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	(ram)	22 603				+5 000
42:4 Centrala försöksdjursnämnden	(ram)	13 002				
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	(ram)	107 100	+18 000		+43 000	
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	(ram)	84 000	-23 000			
42:7 Djurskyddsmyndigheten	(ram)	13 000	-13 000		-13 000	

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
43:1 Statens jordbruksverk	(ram)	310 104	-18 000	-54 000	+8 000	-100 000
43:2 Statens utsädeskontroll	(ram)	793				
43:3 Statens växtsortnämnd	(ram)	1 955				
43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	(ram)	2 578				
43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.	(ram)	5 407 400				
43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	(ram)	1 516 000				
43:7 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.	(ram)	79 700				
43:8 Fiskeriverket	(ram)	100 054		-4 000		-10 000
43:9 Strukturstöd till fisket m.m.	(ram)	30 890				
43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	(ram)	80 000				
43:11 Fiskevård	(ram)	20 000				
43:12 Statens livsmedelsverk	(ram)	126 759	-2 000		+15 000	
43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	(ram)	8 304	-4 152			
43:14 Livsmedelsstatistik	(ram)	22 895				
43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	(ram)	3 700				
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	(ram)	17 000		+25 000		
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	(ram)	37 089				
43:18 Kollektiv resurs för trädgårdsbranschen	(ram)				+15 000	
43:19 Informationscentrum för bioteknik	(ram)			+2 000		
43:20 Ersättning för skördeskador	(ram)			+15 000		
43:21 Forskning och utveckling inom livsmedelssektorn	(ram)				+100 000	

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)	
43:22	Exportfrämjande åtgärder	(ram)			+30 000		
43:23	Stödprogram för strukturomvandling av växthusnäringen	(ram)			+8 000		
44:1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	(ram)	2 203 000	+307 000	+355 000		
44:2	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	(ram)	1 529 469				
44:3	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	(res.)	29 393	+5 000	+29 000		
44:4	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	(ram)	14 000	+5 000	+5 000		
44:5	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	(ram)	1 538				
44:6	Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	(obet.)	363 000	-351 000	-320 000	-363 000	
44:7	Program för gårdsbaserad livsmedelsförädling	(ram)			+20 000		
44:8	Avbyttjänst	(ram)		+20 000			
44:9	Kompensation för växthusnäringen	(ram)		+20 000			
45:1	Främjande av rennäringen m.m.	(ram)	37 000				
45:2	Informationssatsning om samerna	(ram)	6 000				
Summa			14 338 984	-393 152	+255 000	+335 000	-468 000